25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6914 — 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1908 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ՐԱՄԱԶԱՆ 1326 — 15 Octobre 1908 — 25me année — N. 6914

"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	80	Ղ.
» » վեցամեայ	45	»
Գաւառներու համար տարեկան	108	»
» » վեցամեայ	60	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	35	Ֆր.
» » վեցամեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

10 PARAS

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՖԷԾԽԱՆԼԵԱՆ

ՄՂԶԱՒԱՆՋԸ

Ճգնաժամի և տագնապի ծանր օրերը դեռ չարունակւում են։ Երկիրը, պետական իշխանութիւնը, հասարակական կարծիքը, մամուլը, բոլորն չեն դադարում մնալ լարուն յուզածութեան մէջ։ Ամենապիսի անապատկի արագութեամբ և այնքան ցնցող թափով իրար յաջորդեցին փոքրիկ և մեծ պետութիւնների փորձերը Տաճկաստանի մինչ-այժմեայ միջազգային դիրքի դէմ, որ սիրտ չի մնում վասահ լինել, ապագայի վաղուն օրւայ վրայ և չը ապասել նոր անակնկալներ ու դրսից ծագող հանկարծակի բարդութիւններ։

Տասնեակ տարիների ընթացքում՝ Հին Ռէժիմի գործիչների և ներկայացուցիչների հետ միասին և նրանց գործակցութեամբ՝ ամբողջ օսմանեան երկրի արիւնն ու կենսական բոլոր ուժերը քամող ևրոպացի քաղաքակիրթ գիշատիչները, որոնք սեփական բոյներն էին վարուած Թւում յուլիսի 11ի փառաւոր և պատմական յեղաշրջումից յետոյ, դարձեալ փորձեր են անում գլուխ բարձրացնել և իրենց դիրքն մէջ մնալ՝ այս երկրի քաղաքական բաղդի կարգադրութեան խնդրում։

Տաճկաստանի երիտասարդն, ամենառաջադիմագոյն ճանաչուած բարեկամները այսօր նրան հաւատացողների դերի մէջն են, իսկ թշնամի ընդունածները բարեկամութեան հաստատիքներ են տալիս — վերջ ի վերջոյ, երկրից դարձեալ նոր պատանեկ կրկնելու հնարանք և անսփոփոխ դիւաւոմով։

Հին, անցած սխալներին գրգռուած են նոր և հին, զուգէ, աւելի մեծ ուժով։ Դիւանագիտական քոնէկոի անդամները տեղաւորուել են նախկին ձեւով՝ միայն նոր դերերի մէջ։ Ձիրանները լայն բացուած են երկիրը նորից պատառոտելու համար։ Ու դաւեր են նիւթւում։ Կարծես Օսմանեան Երկիրը այլ ևս ոչ մի տէր չունի, կամ հին տէրերի և կարգադրիչների ձեռքումն է նրա բաղդն ու կեանքի զերը։

Վերածնութեան համար արթնացած երկիրը նրանց անգոր է թւում՝ դիմադրելու։ Սայսպէս իրականութեան չէին վերածուի նրանց ոսոնգիզ մտադրութիւններից և ոչ մէկը։ Եւ պէտք է դառնութեամբ խոստովանիլ ու արձանագրել այն ճշմարտութիւնը, որ երկրի հիմակւայ ներքին վիճակի ընդհանուր պատկերն է պայմանաւորուում տիրոջ ու դիմացինների այսպիսի վերաբերմունքը։

Կատարուած յեղաշրջումին չը հետեւեց դրական և ստեղծագործական այն մեծ աշխատանքը, որը միայն և՛ իսկապէս և՛ իրապէս կարող էր ուժեղացնել և այդպիսով դիմացիններին յարգել տալ Օսմանեան Պետութիւնը։ Ընդհակառակը, երկրի ներքին քաղաքական և քաղաքացիական-հասարակական բոլոր յարաբերութիւնները մնացին անորոշ, տարտամ վիճակի մէջ։ Իսկ Պետութեան ներսերում, խուլ, մռռացած անկիւններում, որտեղ վէրքերը՝ ծանր ու խորունկ՝ ամենից շուտ-ույթի և ամենից արմատական բուժման էին կարօտ, իրերը մնացին համարեա թէ իրենց նախկին վիճակի մէջ։ Մեր առաջն է ամբողջ Անատոլուն, որտեղից միայն զանգւածներ, բողոքներ և դայրացկոտ պահանջներ են լսւում ամէն օր և ամէն ժամ՝ չարունակաբար։

Կառավարութեան մերնդանտական թեան, — կամ մեայն ամենանեղոգամիտ վերաբերմունքի դէպքում—, մտրութեան և անդործունեութեան հետեւանք է նաեւ այն ողբալի երեւոյթը, որ կրեցի քայլերից էլ դանդաղ են բերանում պարզամտական ընդարձակները, թէեւ միայն երկրի հասարակական և քաղաքական ուժի արտայայտիչը, համազօրը՝ ժողովրդական ներկայացուցչութիւնը միայն կը կարողանայ երկիրը դարս բերել ներկայ ծանր հակասութիւնների մէջից և խեղաթիւրելու այն բոլոր հարցերը, որոնք այսօր պրում են պետութեան կեանքը։ Որովհետեւ եթէ ժողովրդական ներկայացուցիչները անկարող պիտի լինին հարցերը պատշաւ դուրս բերել ներկայ ճգնաժամից, նշանակում է այլ ևս ոչ մէկ ուրիշ ուժ կարող է այլ անել, նշանակում է այլ ևս ոչ մէկ կարողութիւն կայ մնացած Օսմանեան երկրի մէջ։

Մինչդեռ պետական իշխանութիւնը փոխանակ դիմելու Երկրին, ծագած խնդիրները ճգնում է կարգադրել հին, դեւանագիտական միջոցներով։ Դրանց արժէքը բազմաթիւ անգամներ փորձւած է արդէն։ Նրանց ցնորքներ քաջալերան և կարաւանն գտնեը հասաւ Օսմանեան երկիրը։ Եւ այսօր անից յետոյ, որքան զարձագրութեան մէջ լինին նրանք, այնքան վատնելու են պետութեան և ժողովրդի յոյսերը, որովհետեւ այսուհետ է որ հնարային ուշադրութիւնն սկսում է կենտրոնանալ դիւանագիտական խաղերի և կոմբինէսիոնների վրայ, և թուլանում է այն գիտակցութիւնը, որ պետութեան ուժի միակ յենարանը նրա ներքին բարեկարգումն է, որ երկիրը պաշտպանելու և պահպանելու համար նախ և առաջ նրան պիտի հիմնովին վերաշինել։

Հասարակութեան գիտակցութեան և տրամադրութիւնների մէջ արդէն նկատւում են այդ վատնդաւոր նշանները։ Թէ առաջաւոր, թէ լայն խաւերի բովանդակ հետաքրքրութիւնը կենտրոնացած է «Արտաքին խնդիրների» վրայ։ Մոռացած է երկրի կեանքի միակ, առաջին, գլխաւոր և անկասկածելի հարցը՝ նրա վերակազմումը սահմանադրականութեան և ազատութեան սկզբունքներով։ Եւ տարօրինակ չպիտի թւայ, երբ այդպիսի պայմանները ուժեղացնում են ռէակցիոն տարրերի դիրքը։

Քանի որ ժողովրդական աչքը դառնում է հսկել երկրի ներքին կեանքի վրայ, ազատութեան թշնամիները՝ բնականօրէն՝ իրենց մէջ ուժ պիտի զգային անամօթաբար և յանդգնաբար հրապարակ նետուելու։

Եւ որքան երկար չարունակի այս ցաւոտ դրութիւնը, այնքան հիւանդային կը լինին նրա հետեւանքները։ Այնքան երկար կը չարունակի յետադիմութիւն ներքին բարեկարգման, և այնքան կը ամրանան ու կը ծաւալին արտաքին բարդութիւնները, որովհետեւ նրանք անխուսափելի հետեւանքն են երկրի ներքին թուլութեան կամ ուելի ճշգրտօրէն արտայայտելով, նրա անարեւկարգ և անկայմ վիճակի։

Թէ պետական իշխանութիւնը և թէ գործող ու ազդեցիկ հասարակական ուժերը պիտի ունենան անհրաժեշտ զգաստութիւն ու խելացիութիւնը հասարակական-քաղաքական այն մղձաւանջը փարատելու համար։

Թ. Խ.

ԽՕՍՈՒՐԷՏՈՒԹ

Հոբիզանին վրայ սեւ բիծեր կան, օդին մէջ սաւառնող մանասիւռ սաւերներ և եկած հեռագիրներուն մէջ վատագի հոտ մը։

Սակայնը ջերմ ունի, զորձերը կը կապան և երկիրը ստիպում մը անցնելու վրայ է։

Ինչ փոյթ սակայն, Բերան կ'զբօսնու։

Ձգնաժամը որ և է ազդեցութիւն չունի իր վրայ և ինչ որ ալ բլլան օրւան մտահոգութիւնները, Բերան՝ Պոլսոյ այդ enfant gâté-ն կը խնդայ, կ'ապրի և կ'երգէ, հակառակ որ արտին խորը գազանի անճկութիւններ կան, ճիշտ այն աչխարհիկ կնան պէս որ երեկոյթի մը մէջ, մերկ ուսերով պէտք է որ ժպտի, հոգ չէ թէ կէս ժամ առաջ ընտանեկան տաժ մը տեղի ունեցած բլլայ տունը մէջ։

Կեանքը իր պահանջները ունի որոնցմէ կարելի չէ բան մը պակսեցնել, հակառակ Պուլկարիոյ բոլոր սպառնալիքներուն և Աւստրիոյ վարնոց արարքին։

Որովհետեւ քանի մը պետութիւններ իրենց զէնքերը սրելու վրայ են այս պահուս, կը կարծէ՛ք որ Տիկին Բ. ընդհատած բլլայ իր ֆլիրթերները։

Իրեն համար մարդը մարդ է՝ կ'ուզէ՝ կամքը ֆէս հագնի, կ'ուզէ մերմակ։

Առաջ իրեն համար էֆէնտի մը Պորտոյի շէյխ կը նամեցը, մարմնը սեւ, գլուխը կարմիր։ Ինչ կ'բլլայ եթէ հիմա ալ ազաքներու գնած չօթշլայէ սիկարներուն պէս ամբողջ սեւ բլլայ և ծայրը ճերմակ։

Խաղաղութեան ժամանակ կարմիր գլուխներ ունէին՝, հիմայ որ յեղափոխութեան ատեն է՝ մերմկցան սեւերը։

Այս հակասութիւնը չի վրդովիր Տիկին Բ.-ի սիրտը, որուն մէջ դիւանագիտութիւնը տեղ չունի։ Իր փնտռածը տիվանի գիտութիւնն է։

Բաղաքներէ՝ անհատներուն պէս իրենց temperament-ը կ'ունենան։

Բերան պէտք է որ Բերայ մնայ Դաստրիւզդիին համար, Իսկիւտարցիին համար և թիչ մը ալ ինքզինքին։ Ամենէն չարագուչակ վայզդարները բան մը չեն կրնար փոխել իր կերպարանքին։

Բերան կ'զբօսնու։ աւելի քան երբեք։

Պատմութիւնն իսկ կը վկայէ թէ ժողովուրդները աւելի չատ խրախճանութեան կուտան իրենք զիրենք պատերազմի մը նոխընթօրը։

Բերան չես գիտեր ինչ առաքինութիւններ ունի որ կրնայ հաշտեցնել իրարու ամենէն անհաչա բաները, այնպէս որ հին զուգը զուգընթաց կը գտնես ծաղրին, միւքը սրտին, ժպտին քով արցունքը, գեխութեան քով ողորմութիւնը, հանգրի հանար ամենէն բուռն սէրը և ամէն զոհողութիւններու առջեւ չընկրկող հիանալի պատրաստակամութիւն մը ձեռք կուտան իրարու։

Բերացի մը տիկինները թատրոն գացած ատենին չեն մոռնար Գալֆայեան Որբանոցը, երկու այցելութեան միջոցին կը յիշեն Փրկիչը և Տիկին Զաւէլի արդուզարդի commande մը տուած վայրկեանուն քան մը կը զրեին մեր թշուառ գաղթականներուն։

Եւ երկու դաւթ Մարսկայի միջեւ բաժանորդ կը գրուին Դպրոցասէրին կամ Ազգասէր Հայուհեացին։

Ինքզինքը յարգող թաղի մը բնակչուհիները տարբեր կերպով չէին կրնար չարմիլ։

Կեանքի մեծ պայքարը, այո՛, բայց անոր քով պզտիկ պահանջներն ալ մոռնալու չէ։

Զարդ պատերազմը կրնայ ծագիլ, բայց այսօր manicure-ին կ'երթանք։ Բնաւոյնին վար բլլալը պատճառ մը չէ որ կիներէ փէչերնին վեր չանուն նոյն իսկ երբ փաղար չը է։

Սանմնոգլիին վրայ զօրքերը կը հաւաքուին, մենք ալ pofkով սեղանին չուրջը։

Վաղուան անասելագութիւնը չարգիլեր այսօրուան նշանաւոր քները, և ապագային վախը բան մը չի պակսեցներ այսօրուան հանդիսին։

Պոլսոյ կրպը պոյէօր, իսկ Բերա՝ քօքթ։ Մին միւսը չարգիլեր։

Յերեկը Սուլթան Ամէտի հրապարակին վրայ հայրենասէր և իրիկունը՝ Թուքթիանին viveur!

Շաբաթը վեց օր միթիկ, ճառախօսութիւն, պատերազմ, բնաբարութիւններ, եւրոպախանութիւն, պարքար, կարծեաց փոխանակութիւն, յանձնաժողով, հանգանակութիւն, Պատրիարքարան, Ակնեան, Զօհրաբ, Սապահիլլ, Տեղապահ, Բիւզանդիոն, պատերազմ, ցնծիքներուս, ա՛ԷՐԷՆԻԱ, Մինրդաս Հայկազն, ռkաֆսիան, Օրոզտի Պաք, Սապահէտտին, Սանմանագրութիւն, քօնսոլիա, Սոֆիա, Կրնաէ, Պերլին դաշնագրութիւն և այն ամէն բաները որ կանքը կը դանդաղեն։

Կիրակի՝ Թէրբիա, Մեծ Կղզի, Պէյօղլէ, Շիշլի, maitresse, մատ մը սէր, Աճգի, rendez-vous, Սրլանտա, գաւաթ մը Տիւրքոնէ, երգ, պար և allons-y gaiment!

Եւ աչխարհ կը դառնայ։

Ե. Ա.Լ.ԳԵԱՐ

ԹՈՒՐՔ ԶԻՆՈՒՈՐԸ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐ ԶԻՆՈՒՈՐԸ(*)

Յորմէ հետէ պատերազմը Պուլկարիոյ և Թուրքիոյ միջեւ անխուսափելի երեւնալ սկսաւ, շատեր զարմացան հասատանելու թէ ինչ են երկու տէրութեանց զինուորական ուժերը, բայց ամէնքն ալ անմոլոր գտնուեցան քննելու կարեւոր կէտ մը, ա՛յն է զիտնալ, թէ ինչ են այս երկու երկիրներու զինուորներուն բարոյական և ֆիզիքական յատկութիւնները, և անոնցմէ ո՛րոնք են ամէնէն աւելի յարմարը՝ պատերազմի համար։ Ա՛ւս բաղդատութիւնն է որ կը ձեռնարկենք ընելու յետագայ ուսումնասիրութեամբ։

Թուրք բանակը առանց կարմակերպութեան և առանց փոխադրական դիւրութեանց, գէշ կառավարուած և գէշ մնած, մի՛շտ ցոյց տուած են որ կրնան դիմադրել ամենալաւ զօրագունդերուն զորս իրենց դէմը դրած են կամ դաշտին վրայ։ Ինչ որ ալ բլլան, այնպիսի քաջագործութիւններ բրած են անոնք, որ ուրիշ զինուորներու համար անկարելի պիտի համարուէր։

Պատճառը ա՛յն է որ Թուրք բանակը կը բաղկանայ անհատական ամենաբնորոշ տարրերէ՝ որ կը գտնուի աչխարհի մէջ։ Թուրքը բնականէն զօրեղ է, անվեհեր, անյոգնատար։ Սամսունէլը դեռ ևս զանը-նեմում էր իր առաջուայ մասյ տրամադրութեան մէջ։ Եթէ հիւրերի ներկայութիւնը չը լինէր, նա ևս, իր դայեակի նման, կը թողնէր և կը հեռանար իր դայեակի նման, կը թողնէր և կը հեռանար իր սենեակը, մի փոքր հանգրստութիւն տալու բորբոքուած որոնն։ Նա նստած էր դուշէի մի հեռաւոր բազմոցի վրայ և, գլուխը խոնարհեցրած ցնոարանի վրայ, կարծես թէ ներսում էր։ Բայց այդ ծանրացած գլուխը սարսափելի խռովութեան մէջ էր։ Առանց նրա կամքը հարցնելու, գլուխ ապրկալի բաժակներով նրա հոգուր բարի ճանապարհ մաղթելոյն։ Նա պիտի գնար դիմադրելու իր հօրը։ Նա պիտի գնար ընդունելու հայրենիքի դատաւորին... Բայց՞ ինչ սրամով գնար, ինչպէս ընդունէր... Այդ դա՛ռն, յուսահատական մտքերը ալեկոծում էին նրան։

Տիկինը, չարունակելով իր անսպառ հարցուփորձը, դարձաւ դէպի Սամսոն, հարցնելով թէ ինչպէս դատաւ նա իր հայրենական կաղուածքները։

—Ոչ բոլորովին գոհացուցիչ դրութեան մէջ, քեռակին,—պատասխանեց Սամսոնը, փոքր ինչ չփոթուելով այդ անակնկալ հարցից։— Բեզ յայտնի են մեր զորձակալների անպիտանութիւնները, թէ ինչպէս օգուտ քաղել դիտեն յարմար դէպքերից։ Հօրս հետ պատահած դժբախտութիւնից յետոյ, նրանցից ոմանք, համարեայ իրանց տէր կարծելով իրանց կառավարութեանը յանձնուած կալուածքներին, մինչեւ անդամ զլացան արդիւնքները իր ժամանակին հասցնել։ Մեծ աչխատութիւններ էին հարկաւոր մինչեւ այդ բոլոր անկարգութիւնները կը հեռացնի և զորձերը կարգի կը դնէի։

Գարթեւբ խօսքերի մէջ չը բռնուեցաւ։ Փորձիչը առաջարկից մի այլ հարց։

—Դարձեալ գոնութիւն Սատուծոյ, որ կարողացել ես փոքր ի չատ կարգի դնել։ Հիմա պէտք է քեռիներիդ տունը հանգստանա և նրանց ուրախութիւն պատճառեա, սիրելի Սամսոն։

—Շատ կը ցանկանայի, սիրելի քեռակին, բայց ցաւում եմ, որ մի օրից աւել մնալ չեմ կարող։ Ստատիկ չտապում եմ...

—Ինչո՞ւ, դանդ պէտք է մնաս մինչեւ Սամսունի նոր գալը։ դու գիտե՞ս, թէ ո՛րքան կուրախանայնա, երբ քեզ այստեղ կը տեսնէ։

— Բայց մեր տունը մեծ անհամբերութեամբ սպասում են իմ վերադարձին։ Փոքրիկ Սամսոնայնը հիւանդ է. մայրը անմխիթար տրամութեան մէջ է գտնվում. ուշանալ չեմ կարող, սիրելի քեռակին։

Տիկինը տխուր զէմք ընդունեց, թէեւ նա չէր հաւատում ոչ փոքրիկ Սամսոնայնի հիւանդութեանը և ոչ նրա մօր անմխիթար տրամութեանը, ինչպէս չէր հաւատում, որ Սամսոնը իր կալուածական զործերը կարգի դնելու համար էր եկած Տարսն։

Նա դարձաւ դէպի Մեսրոպը, որ այդ միջոցին կանգնած էր պատուհանի առջեւ և, ձեռքում բռնած ունենալով այնտեղ դրած արծաթեայ անօթներից մէկը, նայում էր դեղեցիկ քանդակների վրայ։

— Ինչպէս վերջացաս ձեր վէճը օձնեցոց հետ, Մեսրոպ։

— Ես այդ մասին ամենեւին չեմ էլ մտածում, տիկին,— պատասխանեց նա անփայթ կերպով,— ես այդ հոգսերը թողել եմ հօրս վրայ։ Օձերի հետ զործ ունենալը փոքր ինչ դժուար է...

— Բայց հայրիկիդ ևս պակաս չեն... նկատեց տիկինը ժպտելով։

— Դրա համար էլ նրանց «կարճագատներ» են կոչում... պատասխանեց Մեսրոպ ծիծաղելով։

Մեսրոպը Հայրիկ առանի տէրը և միւս նոյն ժամանակ բնիկ այնտեղացի էր։ Օձ քաղաքի բնակիչների հետ հոգերի սահմաններ որոշելու վէճ ունէին։ Օձնեցիք ճանաչուած էին որպէս օձաբարոյ մարդիկ, իսկ հայրիկիք ասացել էին «կարճագատ» մականունը, որ նշանակում է կարճի զուտակ, կամ, փոխաբերական մտքով, չարաճճի, խայթող, թունաւորող։ Տիկինը իր ակնարկութեամբ կամեցաւ հեղնել երկասարդ «կարճագատի» խայթող լեզուն, որովհետեւ օձնեցիք վայելում էին տիկնոջ առանձին խնամակալութիւնը և նրա անմիջական հովանաւորութեան ներքոյ էին գտնվում։

Այդ փոքրիկ հանաքից յետոյ, որ տիկնոջը շատ հաճելի չը թուեցաւ, խոսակցութիւնը կրկին դարձաւ Սամսէլի ճանապարհորդութեան վրայ։ Դրան առիթ տուեց այն, որ տիկինը, նկատելով որդու խռովեալ դրութիւնը, ցած իջաւ իր գահաւորակից, մօտեցաւ նրա բազմոցին և, ձեռքով փայփայելով նրա խիտ գանգուրները, հարցրեց.

(Շարունակելի)

"ԱՐԵՒԵԼՔ„ի ԹԵՐԹՕՆԸ — ՐԱՖՖԻ

ՍԱՄՈՒԷԼ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ

(26)

ԺԹ.

ԱՆՅԱՋՈՂ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեսրոպը զարուած էր զանազան կասակներով ծերունի Աբրահի հետ, իսկոյն չը լսեց Սամսոնի առաջարկութիւնը։ Սամսոնը կրկնեց իր առաջարկութիւնը։

— Խմենք, խմենք,— ձայն տուեց Մեսրոպը և դարձաւ դէպի երգիչները.— Երգեցէք մի նոր երգ։

Նրանք երգեցին Վասադի գիշերային այցելութեան երգը դէպի Աստղիկ ոսկեայ ապարանքը, որ կանգնած էր Աստղենից լեռան գագաթի վրայ։

Մտա Արիին, պատեց խուա՛ր,
Մութ խաւարը գիշերին,
Նէնգ ու թմբիր ցանեց Քունը
Լուռ և խաղաղ աչխարհին։

Լուռ է Նաղիկ, ալիքները
Նաղ-նաղելով են ծրփում,
Որ նաղանի կիւսի ներին
Զը խանգարեն յստակում։

Լուռ է գեար—Արաքսանին—
Ուչիկ հոսով է հոսում.
Որ Ներսանդի ծանր քունը
Զը վրդովէ իւր խորքում։

Լուռ է անտառ, ոչ մի տերեւ
Զէ սասանում, չէ չարժվում,
Զի Պարիկը նենչ է նենչում
Իւր մանապան անձառում։

Լո՛ւռ է երկինք, լո՛ւռ է գետինք,—
Ամենուրեք լռութիւն.
Խաղաղական քաղցր քնով
Քնած է ողջ բնութիւն։

Բայց Աստղենից լեռան վրայ
Դեռ հսկում է դիցուհին,
Քուն կամ հանգիստ մօտ չեն գալիս
Նրա կարօտ աչերին։

Նա տանջվում է իւր անկողնում,
Անկողնումը լուսապատ,
Եւ տարփալի հուր-աչերը
Ցառած են դէպ Աչտիչատ։

Ա՜հ՝ Տարսն ասասնուեցաւ,
Սասնուեցաւ, դղրդաց,
Ամպրոպային ահեղ թնդմամբ
Լեռն ու անտառ որոտաց։

Այդ հսկան է—չէկ Վասադը—
Հսկայական ընթացքով
Տատանում է երկինք, գետինք,
Տատանում է լեռ ու ծով։

Բայց դիցուհու զղջալիկ սիրտը
Անուշ զղջով զղջղաց,
Երբ Դիցաղնի մերձենալը
Իւր ամրոցին նա զգաց։

Կրկին տիրեց լռութիւնը—
Խորհրդաւոր լռութիւն,
Նա Դիցաղնին հանդիպատ տուեց,
Հանդիպատ տուեց իւր դրկում։

ԺԴ.

ՀԱՆԴԱՄԱՆԵՐՆԵՐԸ ԲԱՐԻՎՈՒՄ ԵՆ

Ճաշը վերջանալուց յետոյ, հիւրերը կրկին հաւաքուեցան դահլիճը։ Այստեղ պատրաստած էին նրանց համար զանազան զուարճացուցիչ ըմպելիքներ՝ գինուոյը մարելու համար։ Սպասաւորները անդադար եկեւռուռ էին անում, իսկ դռների մօտ անդարձ կանգնած էին թէ Սամսոն և թէ Մեսրոպի զինուած թիկնապահները։ Մամիկոնեան տիկինը այժմ աւելի ուրախ էր և աւելի սիրալիր քրնքշութեամբ զուարդարում էր իւր հիւրերին։ Նա մինչեւ անդամ խօսում էր, ծիծաղում էր Մեսրոպի հետ, որի վրայ առաջ տածնին ուշադրութիւն չէր դարձնում, համարելով նրան «մի փոքրիկ ազնուական», որ իւր անշուք ամրոցի կտուրից էր տեսել իւր կալուածների բոլոր սահմանները։

Մեսրոպի Արքայի հէնց ճաշը վերջանալուց յետոյ, իսկոյն սենեակի կերպով

ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀՈՍԱՆՔԸ

Ինչ ընել։ Ներկայ պատմական բոպէին ինչպէս օգտուիլ։ Այսպէս կը մտածեն Հայաստանեայց հեղուհեակ ղաղթականները, և այդ հարցը, ապագայ նիւթական բարեկեցութեան այդ հարցը կը քշէ իրենց մայրենի երկրին բաղմաթիւ ճանրի-ճիւռն կեանքեր, կը քշէ զանոնք, հեռաւոր օսկի յոյսերու հրապոյրով սուրի։

Ինչ ընել։

Հարցը ինքնին չատ փափուկ է։ Խընդիրը մէկի, երկուքի վրայ չէ, այլ չատերու վրայ։ Նկատողութիւնը մասնաւոր չէ, այլ ընդհանուր։

Թուստասանի և Եւրոպայի բանուորական զաղութները մերինները չլացուցին։

Պուլկարը Թուրքէն առած է անոր առիւծութեան և չափաւորութեան յատկութիւնները։

Պուլկարիոյ մէջ գինուորութիւնը խիստ ընդհանրացած է։ Հէչտին կեանքն ու հանգստութիւնը գետ ամբան քիչ տարածած են երկրին մէջ որ, զինուորին կեանքը դիւրացնելն չատ տեղի նշմարւիլ է։ Պուլկար զինուորը տեսակ մը կենդանի է, անմախ եւ հշտ, սորվելուխիստ յօժար։ Միւնոյն ատեն ընտիր քարոզ մը ու պատուական կառուց մըն է, բայց չատ կասկածելի է երբ ամենապզտիկ նախաձեռնութիւն (initiative) մը պահանջուի իրմէն։ Հակառակ թուրք զինուորին՝ կ'անդիսանայ բաղնիքի գործածութիւնը, ու կ'երեւայ թէ չուրին ու օճառին համար օանէ եռանդ (euthousiasme) ցոյց չտար։

Վերը բսինք թէ, Պուլկարները Թուրքերէն վերջին ծայր չափաւորութիւն մը ժառանգած են։ Գինովութիւնը գրեթէ անծանօթ է բանակին մէջ։ Գինոպատ մը կը պատմէր որ, իր վաշտին մէջ, հինգ տարուան միջոցին, գինովութեան միակ պարադայ մը կրցած էր հաստատել։ Նոյնպէս, Պուլկարը քիչ կը ծխէ, ու սենեակի հաւաքներու մէջ ծխամորճ մը միայն լցացատրար կարելի է տեսնել։ Զօրանոցին մէջ ան, տօմնոս, նարա կը խաղայ, կամ ուելի մարմնամարզ կ'ընէ։

Եզրակացութիւն.— Երիտասարդ քիչ մը դանդաղ, զինուորը երկուքին ալ բնորդ յատկութիւններով օժտուած է, և միւսներն ատեն անձնուէր իր կոչումին։ Գրեթէ ամբողջ ժամանակը զօրանոցին մէջ կ'անցնի ան։

Թուրք և պուլկար զինուորը, հաւասարապէս, ֆիզիքական և զինուորական կարգ կանոնի, քաջութեան, մարզանքի, ուսկունութեան, պարտականութեան զգացումի տեսակէտներէն մեծ արժէք ունին, բայց Թուրքը, ձեռնհաս անձերու վկայութեամբը, անսահման կերպով գերադաս է ընդհանուր խելացականութեան (intelligence) եւ ըմբռնումի առագութեան մէջ։ Պուլկարներուն էն մեծ տկարութիւնը կապող յատկութիւնը, երեւցածին նայելով, խելացականութեան պակասութիւնն է։

Աւելցնենք նաեւ որ, պուլկար բանակին մէջ բառական թիւով Թուրքեր կը գտնուին, որովհետեւ Պուլկարները զինուորական ծառայութենէ ո և է ազդերձ չեն ձգեր։ Եթէ ուրեմն պատերազմը ծագի, Թուրքերու՝ իրենց ցեղակից և կրօնակից եղբայրներուն դէմ կռուիլը պիտի տեսնենք։

Ն. Մ. ԹՈՂԱԼԵԱՆ.

երթալ Եւրոպա, հոն զատն-վատակ աշխատիլ, քրտինք թափել, քանի մը կլսրկ դիզել։ Ահա բոլանդակ հոդեբանութիւնը մեր դպրոցներուն։

Ինչպէս ալ կ'ուզենայինք ենթադրել։ «Ապա չունինք, ապ չունինք, տաղերք չունինք, ճչերը մերկ են, ամէն բան թաղնեցին, տարին», կը խօսին, կը փաստաբանին, երբեմն երբեմն ալ արցունք խառնելով իրենց պատանդիկի չեչաներուն։

Արդարեւ բանիկ չունինք իրենց տ

– քաղաքներուն, չենք բաներ թէ պէտք չէ հացնս եաւէն լմնալ... Չենք կրնար բանալ...։

Պէտք է խոստովանիլ թէ տիեզերական պատմութեան մէջ տառապանքի ամենէն սրտայոյզ էջը Հայ կեանքի դարաւոր տառապանքը պիտի ըլլայ։ Այո՛, մենք գիտենք նաեւ թէ Հայաստանցին ոչխատեցաւ, տքնեցաւ, սիրեց իր հողը, պաշտեց իր ազգ. ինքնագիտակցութիւնը, մեռաւանոր համար. իր ոսկորները արեգակն առջեւ այրեցան, արիւնին հոսեց ու հոսեց, գիշերը հաղածուեցաւ երէի մը պէս... գիտենք և. այն, որ կամքէ զուրկ տարուի մը դարձաւ, որ իր կնոջ ու աղջկան պատիւը կորսնցուց, իր կամքը ծախեց. գիտենք այս բոլորը... և. սակայն ուրիշ բան մըն ալ գիտենք.... այդ բարմաթիւ մարտիրոսագրութիւններէն վերջ, մեր թափած արիւններուն ուռճանալն ալ գիտենք... մենք գիտենք նաեւ թէ ապատուած ենք։

Ներելի էր սակայն առաջ թողուլ հայրենի բուն-վիճակը, մոռնալ իր սիրական երկիրը և նեռուկ օտար բաղաքներու մէջ, որովհետեւ անոնք էին դժբախտաբար իր իսկական դժբախտութեանց սկզբնաղբիւրները։ Ներելի էր այս բոլորը... բայց այսօ՞ր...։

Այդ ողբերգիները խօսք չեն հասկնար։ Կուգան անոնք խեղացնոր ու չչոկած ոչխարներու պէս։ Կուգան անոնք ժեղոյն դէմքերով, ծուէն ծուէն եղած հագուստներով, նիրար և ողբերգի կերպարանքով։

Հոսանքը ծայր տալ կը սկսի։ Կարաւանին չարանը հետզհետէ կը քաշուի, հայրենի տունը աւերակի մը կը վերածուի, ու անոնց տակաւին կը քարէն...

Քալէ, քալէ. դուն որ հազար անգամ Գողգոթա բարձրացար, խաչը ուսիդ քալէ, ո՛վ Հայորդի։

Ուտելիք չունին, զրաւ չունին, հագուստ-կազուստ չունին, խնամք չունին և սակայն կը քալեն, հոգնաւոր տերեւի մը պէս, փոթորկի ձեռքը խաղալիկ դարձած կոնակներու պէս՝ հետզհետէ կը յորդին, կը բարդուին ու կ'ընկղմուին յատակ։

Ո՞վ է անոնց տէր-տիրականը. անոնք անտէր են, անճար և որբ։ Սուտ կ'ըսեն յանձնաժողովները. կը ստեն թերթերը. այս ժողովուրդը դարերէ ի վեր որբ մնացող ժողովուրդն է դարձեալ. անոնց նըզատ տուող չկայ, կը խարեն։ Մեր է... ինչ կ'ըլլան այս միթիթարներուն, այս ներ-կայացումներուն արդիւնքները։

Գնա՛ ժողովո՛ւրդ, գնա՛։ Թո՛ղ հայրենական տաքուկ բոյնդ, վասն զի թաղուելուցար։ Թո՛ղ ընտանիքդ, վասն զի անոնք գաւանանցին քեզ։ Գնա՛ օտար երկիրներ և հոն մսխէ՛ մնացեալ ուժերդ։ Հոն բոլորովին պարզէ մահուան այն բաժակը, որուն՝ տարիներու ընթացքին մէջ դանդաղ, ասոյնական, այլ իրական տակտիկով խմեցիր թոյնը։ Խմէ՛ վերջանին այն թոյնը և այս անգամ չա՛ս խմէ։ Եթէ կ'ուզես՝ դաշոյն մըն ալ առ որ ի հարկին մարմնդ ծակծկես։ Բա՛ւ այսքան տառապանք։ Հերի՛ք որչափ լացիր. վասն զի

Արկը չեղաւ որ իմանար դարեղ
Թեմուռ ձեռքով խեղամ տանէր ցաւերիդ։

Դուն, որ քու ծոցդ դուրս հանեցիր բազմաթիւ անձնազոհներ, դուն որ անոնց կեանք տուիր, կեանքդ զոհեցիր, մորթուուեցար, այո՛, դուն պէտք չէ որ այսուհետեւ վայելես այս ազատութիւնը։

Ու չեմ գիտեր պիտի ըլլայ մարդկային ձեռք մը որ բռէ՛։ Կեցի՛ր։

Այս է, աւա՛ղ, իրականութիւնը։ Հոսանքը անդիմադրելի և անտարբերութիւնը սո՛սկալի։

Ինչ ընել։

Ինչպէս վիրաւորել այն սրտերը, որոնք բիւրեցս վիրաւորուեցան. կը բաւէ որչափ անոնց հակառակեցանք. պահ մըն ալ հնազանդինք անոնց։

Մինչ այս տողերը կը գրեմ, անդին ստուար թիւ մը գաղթականներու կը թափուին Բարեղի փողոցները, սոված և ուժաթափ։ Սակայն վաղուան հեռանկարը զանոնք կը իրախուսէ։ Ինչ փոյթ թէ անոնք անօթի են և. ուժաթափ։

Կդե՛ր, մէկդի դիր ուսերամարդ, վաճառական, մէկ կողմ ձգէ՛ աւօրնդ, կանգնեցուցէք այս թշուառ ժողովուրդը, որ իր հոգեվարքի դառն հնդիւնները կ'արձակէ այս պահուս։

Բաբեռդ ԱՐԻՍՈՂՈՄ

ԹԱՏՐՈՆ

ՎԱՐԻԷԹԷ ԹԱՏՐՈՆ
(Theatre des Varietes)

Բերայի Վարիէթէ թատրոնին Տնօրէնութիւնը բոլորովին նոր, հետաքրքրաշարժ ու սիրուն տարբերէ բաղկացեալ Վարիէթէի խումբ մը կազմած է, որ ամէն իրիկուն ժամը 3ին (Ը. Թ.) ներկայացումներ կը սարքէ։ Կ'արժէ տեսնել իր երգչուհիները, պարուհիները և պիսիքլիսները որոնք հիանալի են պարզապէս։ Բուհալ Սբար Մինէմաթոկրաֆի մը կողմէ գեղեցիկ և հետաքրքրաշարժ տեսարաններ կը ներկայացուին բնականին յար և նման։ Գիները չափաւոր։ Ամէն կիրակի ցերեկոյթ։ Այս գիշեր երրորդ գիւտաբանական երեկոյթը պիտի տրուի։ Բուլէ Բարիզիեններ՝ այդ ֆիանսայի պարուհիները հրաշալի են իրենց պարերուն մէջ։ Մօտ օրէն նոր արուեստագէտներ պիտի հանին։ Թատրոնին տնօրէնութիւնը՝ Գ. Ժ. Լէհման և Ընկ. ամէն ջանք ի դործ կը դնէ թատերասէր հասարակութիւնը գոհացնելու համար։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Լոնտոնէն առջի օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Հավասի. — Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի իրիկուան նարէն տեսակցեցաւ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Սրբ Լուսարար Կրէյի հետ։ Թուրքիոյ վերաբերեալ «Փոսմիւ»ները դանուեցան։ Անկարելի է ետ դառնալ կատարուած իրողութենց մասին։ Միայն կարելի է պատուաւոր կերպով կանոնաւորել Պոսնայի և Հերսէքի կցման վերաբերեալ կացութիւնը, որուն իրրեւ փոխարինութիւն եէնիբազարի գօտուոր ետ տրուած է։ Պուլկարիա, տէրութենց օգնութեամբը, զրաւման փոխարինութիւն մը պիտի ընէ։ Կրետէի պաշտպան տէրութիւնները պիտի քննեն Կրետացիներուն պահանջումները։ Սեւ Լեռ փոխարինութիւն մը պիտի ստանայ Ազբիանի վրայ։ Թուրքիա դրամական գոհացումներ և ազակցութիւններ պիտի ստանայ։ Պիտի աշխատուի փոխարինութիւն մը ընել Սերպիոյ, պայմանով որ հանդարտ կենայ։ Բարիզի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ լաւ տպաւորութիւն մը չի տիրեր Պալքաններու մէջ կացութեան և միտքերու վիճակին համար ստացուած լուրերու հետեւանքով։ Ռիսթէրի զործակալութիւնն ալ հետեւեալը կ'իմանայ։— Պ. Իզվոլսքիի և Սրբ Լուսարար Կրէյի միջեւ կատարուած խորհրդակցութենց պահուն գլխաւորապէս նկատողութեան առնուեր է սա խնդիրը թէ ի՞նչպէս կարելի է բաւարար փոխարինութիւններ ընել Թուրքիոյ և մեծագոյն գանել՝ օրինաւոր հանդանակ մը տալու Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ընթացքին։ Այդ ընթացքը պէտք է իրրեւ կատարուած իրողութիւն մը նկատուի։ Թուրքիոյ փոխարինութիւն մը ապահովելու միակ զործնական միջոցը կ'երեւայ ասոր սեղմաւորական հանդանակ մը տրուիլ։ Կարելի է որ այդ փոխարինութիւնը ստանայ օսմ. երաշխաւորուած փոխառութեան մը ձեւը։ Իրաւունք ունենալ կը կարծուի՝ ենթադրելու թէ Իտալիա ու Գերմանիա պիտի մասնակցին Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ տեսակէտին՝ դեսպանախորհուրդ մը գումարելու պէտքին նկատմամբ։ Սրբ Լուսարար Էրէյի հայտնութիւնը, դեսպանախորհուրդին իրաւասութեանց մասին, քիչ քիչ փոխուած են. նախ ուզած էր սահմանափակել Պոսնայի ու Հերսէքի և Պուլկարիոյ խնդիրներուն, սակայն անկէ ի վեր կացութիւնը փոխուեցաւ, Կրետէի հաշակումին և Սերպիոյ դէպքերուն հետեւանքով։ Պատճառներ կան ենթադրելու թէ Սրբ Լուսարար Կրէյ կը ճանչնայ որ Ցունաստանի չափաւորութիւնը և սերպ կառավարութեան խոհեմութիւնը իրաւունք կուտան անոնց նկատողութեան առնուելու իրենց պահանջումները։ Այդ պատճառով Սրբ Լուսարար Կրէյ առաջուան պէս չի պնդեր դեսպանախորհուրդին ծրագիրը սահմանափակելու մասին, թէեւ կը պնդէ այն սկզբունքին վրայ թէ դեսպանախորհուրդը պէտք է ազդու կերպով չհետէ միջազգային դաշնադրութեանց օրինաւոր և պարտաւորիչ հանգամանքը։

ԿՐԵՏԷԻ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ

Կրետէի Ազգային Ժողովը առջի իրիկունը զումարուեցաւ։ Վաւերացուցած նախորդ որոշումը՝ Կրետէն անկախ հռչակելու և Ցունաստանի միացնելու մասին, նաեւ ընդունեց հետեւեալը.— «Կրետէի Ազգային Ժողովը, չարունակելով երէկուան նիստը, յանձնաժողով կը կազմէ զործադիր իշխանութիւնը կատարելու համար։ Այդ յանձնաժողովը, որուն նախագահն է Պ. Միխալակաքիս և անդամներն են Պ. Պ. Վլէնիցոլաս, Լակիատէս, Բալուճիսճիս և Բէդրաքիս, առժամապէս պիտի կառավարէ կղզին։ Ցունաստանի թագաւորին անունով և Ցունաստանի օրէնքներուն համաձայն։ Յանձնաժողովին անդամներէն երեքը երը նիրկայ ըլլան, անոր թիւը օրինաւոր պիտի նկատուի։ Երբ հեղինէն կառավարութիւնը ստանձնէ կըզմիկ կառավարութիւնը, յանձնաժողովին պաշտօնը դադրած պիտի ըլլայ։» Վերոգրեալ որոշումը նաեւ կը յանձնարարէ կղզին իշխանութենց չարունակել իրենց պարտականութիւնը՝ գործադրելով հեղինական սահմանադրութեան օրէնքները։

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարիզի աւստրիական դեսպանին և Սիւիլի խնդիրներէն մէկին միջեւ կատարուած տեսակցութեան մը պատճառ իրրեւ թէ դեսպանը յայտարարած ըլլայ որ դեսպանախորհուրդին ատեն կարելի է Եէնիբազարի յանձնումէն զատ ուրիշ փոխարինութիւններ ալ ընել Թուրքիոյ։ «Քարիզիլսսկան»ներու լարեփոխութիւնը, աւստրիական նամակատուն վերցուիլը եւայլն։ Ֆրեմհենպլատ կ'ըսէ թէ Աւստրիոյ կառավարութիւնը չի զրաւիր այդ խնդիրներով և մտադիր չէ նոյն կարգի առաջարկութիւններ ընել։

—Վէյհրնս Բոզդա կ'ըսէ թէ Պուլկարիոյ նախարարապետը յայտարարեր է որ պուլկար կառավարութիւնը մէկ քանի տէրութիւններէ, Անգլիայէն ու Թուրքիայէն զատ, անպաշտօն կերպով ապահովութիւն ստացեր է թէ Պուլկարիոյ թագաւորութիւնը պիտի ճանչցուի։

—Հրամանագիր մը Սոպրանիէի լրացուցիչ բնորոշութիւններ, որոնք ամսոյս 18ին պիտի կատարուէին, նոյնմերերին կը յետաձգէ՝ պահեստի զինուորները մարզանքի հաւաքուելուն համար։

—Սոֆիայի զինուորական իրաւունքի շրջանակները լուր տուին Ֆիլիպէէն թէ անցեալ օր Ֆիլիպէի ռազմամթերքներու մթերանոցին վրայ մէկ քանի հոգի յարձակեր են։ Ատանք թէեւ փախեր, բայց յետոյ մէկ քանին ձերբակալուեր են. այս վերջինները յայտարարեր են թէ Պուլկարիոյ խլանին։

—Առջի օրը օտար տէրութիւնց Սոֆիայի բոլոր ներկայացուցիչները Ֆէրտինանտ իշխանին պալատը դացին՝ ստորագրելու այն տուժարներուն մէջ պանք հոն դրուած են անկախութեան հռչակագրին վերջ։

—Սեւ Լեռան Ազգային Ժողովը միաձայնութեամբ վճռեցաւ միանալ Սերպիոյ, Ցունաստանի, Բուլկարիոյ և Սերպիոյ դէմ։

—Պուլկարիոյ արտաքին գործոց նախարարին դիմումէն յայտնի է թէ Ռումանիա, Սեւ Լեռ ու Պլեֆիքա վաւերացուցած ըլլան Ֆէրտինանտ իշխանին թագաւորութիւնը։

—Հաւանական կ'երեւայ թէ Սոպրանիէն մօտեր արտասովոր գումարումի մը հրաւիրի Պուլկարիոյ թագաւորութիւնը ազգին կողմէ վաւերացուցուլու մասին պաշտօնական որոշում մը արուելու համար, սակայն Պուլկարիոյ Սահմանադրութիւնը կը արամադրէ թէ Երեսփ. Ժողովը ինքզամ մը արտասովոր նիստի հրաւիրուելէ ետքը անդամներուն պաշտօնավարութեան ժամանակամիջոցը աւարտած կը նկատուի, որով հարկ է նորէն ընտրութիւն կատարել Սոպրանիէին համար։ Միւս կողմէ արդէն սովորական նստաշրջանին բացման համար շատ քիչ ժամանակ մնացած է, որով այդ կարճ միջոցին մէջ նոր ընտրութիւն կատարելը անկարելի է։ Ատկէ զատ պէտք է նոր տարիէն առաջ պատրաստել ու վաւերացնել 1909ի եւրմատացոյցը։ Անցեալ տարուան եւրմատացոյցը շատ նպատակայարմար չըլլալով, անով կարելի պիտի չըլլայ դործել. նոսեւ բացարձակապէս լուծուելիք ուրիշ խնդիրներ ալ կան։ Սոֆիայի լրագիրները այս նկատումով անժամանակ կը դանեն երեսփոխանական ընտրութիւնները, վասն զի ներկայ տաղնապալից վիճակին մէջ կրնայ ըլլալ որ զանազան կուսակցութենց մէջեւ կռիւներ տեղի ունենան։

—Սոֆիայի դերման ներկայացուցիչը իր կառավարութեան անունով ծանոյց պուլկար կառավարութեան թէ Պուլկարիա մինչեւ որ Թուրքիոյ հետ խորհրդակցելով երկրամասի խնդիրը չիարդարէ, Գերմանիա որ և է խորհրդակցութեան պիտի չմտնէ անկախութեան խնդրոյն համար։

—Պուլկար կառավարութիւնը հեռագրեր է մեծ տէրութենց դաշինքներուն թէ Պուլկարիոյ անկախութեան հռչակումը քաղաքական որ և է առընչութիւն չունի Պոսնայի և Հերսէքի Աւստրիոյ կցուելուն հետ։

ՊՈՍՆԱՅԻ ԵՒ ՀԷՐՍԷՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

Սոֆիայի մէջ զրոյց կայ թէ Սերպիա պատերազմ հրատարակած է Աւստրիոյ դէմ և թէ հրաման տրուած է Սերպիոյ ամբողջ զինուորները պատերազմական վիճակի մէջ դնելու համար։

—Աւստրիայեան Թորփիլատոյ մը Տալմացիոյ նաւանանգիստներէն մէկը զինուոր ցամաք հանած էր։ Այդ զինուորները հոսատուած էին Սեւ Լեռան դահճապանց իշխանին տեսարանցը տանող ճամբուն վրայ։ Ատոր հետեւանքով Զէդինեէի մէջ ժողովրդեան ատաւ բաղմութիւն մը Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հիւպատոսարանին վրայ յարձակեր է։

—Զէդինեէի խոսլական դեսպանը, որ արձակուրդով բացակայ կը դտնուի, հրաման ստացաւ արձակուրդը չաւարտած իր պաշտօնատեղին վերադառնալու համար։

—Բէշդպէյն հեռագիր մը կ'ըսէ.— Պոսնայի երկաթուղիին վերջին կայարանէն ազգաբնակ կերպով հագուած մարդ մը մտաւ այն կառախումբը որ ըստ սովորութեան զինուորներու և ոստիկանզինուորներու հսկողութենը տակ կը դտնուի։ Այդ ուղեւորին վիճակը կասկածելի նկատուելով, հարցափորձի ենթարկուեցաւ, սակայն իր խուութիւնը հաստատող գոհացուցիչ բացատրութիւն մը չի կրցաւ տալ. վասն խուզարկուելով գտնուեցան շատ մը յայտարարութիւններ՝ Պոսնայի խլամ ու սերպ ժողովուրդը Աւստրիացիներուն դէմ գրգռելու նպատակով։ Այդ ուղեւորը ձերբակալուելով բանտարկուեցաւ։

—Լոնտոնի լրագիրները, Պոսնայի ու Հերսէքի մասին Աւստրիոյ զեկոյցին վրայ խօսելով, խստիւ կը քննադատեն զայն, մանաւանդ Թայմզ, Տէյլի Թելեկրաֆ և Սդանտարս։ Պուլկարիոյ խնդրոյն երկրորդական կարեւորութիւն կը տրուի։ Լոնտոնի մէջ լաւ տպաւորութիւն գործած է Բարիզ դանուող պուլկար պաշտօնեաներուն այն յայտարարութիւնը թէ Պուլկարիա միշտ իր խոստումները կատարած և պարտքերը վճարած պարտական մըն է (արեւելեան երկաթուղիներու և Արեւելեան Բումելիի տուրքին նկատմամբ)։ Դեսպանախորհուրդին զալով, Ռուսիա համակարծիք է Անգլիոյ ու Ֆրանսայի և հակամէտ կ'երեւայ վերաքննութեան ու փոխարինութեան կոչելու։ Այս պարագան այժ կուտայ դեսպանախորհուրդ մը գումարելու ծրագրին իրականացմանը։

—Իտալիոյ կառավարութեան կեսպաշտօնական մէկ զեկոյցը կը ծանուցանէ թէ ո՛չ թագաւորը և ոչ ալ արտաքին գործոց պաշտօնաթանը պիտի չպատասխանեն Աւստրիոյ զեկոյցին՝ Պոսնայի և Հերսէքի մասին։ Այդ ընթացքը կը մեկնուի այն միտքով թէ Իտալիա համակարծիք չէ Աւստրիոյ։

—Եէնիբազարի ժողովուրդը կը վախնայ Սերպիոյ կողմէ կատարուելիք յարձակումէ մը։ Ժողովուրդը կը ցաւի աւստրիական զինուորներուն մեկնումին համար։ Այդ զինուորներուն քաջալերը թէ՝ երկրին նեղութիւնը վնասած և թէ հանրային ապահովութիւնը նուազեցուցած է։ Այս լուրը կուտայ Նոյն Թիւրքայ, սակայն Իգսամ չի հաւատար, ըսելով որ Եէնիբազարի ժողովուրդը փոխանակ ցաւելու պիտի ուրախանայ, Աւստրիոյ զինուորներուն մեկնումին համար։

—Սերպիոյ Սքուբչինան սա հեռագիրը ուղղեց Սեւ Լեռան Ազգային ժողովին՝ բացմանը առթիւ.— «Սերպիոյ Ազգային ժողովը, որ գումարուած է պատրաստելու պարտաւորութիւնը և ապագան ապահովելու ամէն դանուող սերպ ազգութիւնն, Սեւ Լեռան Ազգային ժողովին կ'ողջոյն իր եղբայրական ողջոյնները։ Թո՛ղ մեր վաղեմի մեծութիւնն և երկրամասնա մարտիրոսութեան պահած նուիրական կրակը բորբոքի նոր զօրութեամբ մը ժողովուրդին կողմէ ընտրուածներու և ամբողջ ազգին սիրտին մէջ թէ՛ Այվազյսի և թէ Լաչէնի տոտրար. իրրեւ հաստատում պահպաներ սերպական աւանդութեանց, միաբանութեամբ պաշտպանենք մեր ունեցածը։»

—Սերպիոյ դահժառանգը և Սեւ Լեռան Բիէռ իշխանը սիրալիր հեռագիրներ փոխանակեցին, առաջնոյն կողմէ արտասանուած ճառին համար։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Հետագրական լուրերու նայելով Շահին ներկայացուցիչը՝ Այն-իւտ-Տէօվլէ կատարեալ պարտութեան ենթարկուեր է։ Սէկդար խան Նիկմէթաթոտի մէջ յարձակեր է Այն-իւտ-Տէօվլէի վրայ. պահ մը կռուելէ ետքը, Այն-իւտ-Տէօվլէի զինադրութեան վրայ Սէկդար խան հարկադրուեր է նահանջել և Դաբլէժ տպատանիլ։ Ատոր հետեւանքով Այն-իւտ-Տէօվլէ Շահին բոլոր կուսակիցներուն հետ յարձակեր է քաղաքին մէջ, սակայն ազգասական Եբլարբրմ խանի թնդանօթաձիգները, որոնք բերդի մը մէջ ամրացած էին, սկսեր են բուռն կրակ մը տեղացընել։ Այն-իւտ-Տէօվլէի զինուորները հարկադրուեր են փախչիլ դէպի Տէվէէի խան թաղը։ Պարսիկ ազատականները ձեռքի ռումբեր տեղացուցեր են անոնց վրայ։ Այն-իւտ-Տէօվլէի զինուորներէն ոմանք փախեր և ուրիշներ ալ գերի ինկեր են։ Այն-իւտ-Տէօվլէ ռուսական հիւպատոսարանը ապաստանելով կրցեր է ինքզինքը ազատել։

—Կ. Պոլսոյ պարսիկ ազատականները Դաբլէժէն հեռագիր մը ստացան՝ ծանուցանող թէ քաղաքը ամբողջովին ազատականներուն ձեռքը անցած է և խառնվարարները փախած են։

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եւրոպական գանձը Անատոլիի երկաթուղիի Ընկերութենէն հարիւրին եօթը տոկոսով 200,000 ոսկիի չափ մասնակի փոխառութիւն մը բրաւ՝ ինքուելիք 4 միլիոն 600,000 ոսկիի փոխառութենէն վճարելու պայմանով։

— Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ թագաւորին եղբայրը՝ Քոնոգի դուքսը մօտեր կեսրոս պիտի այցելէ և, իրրեւ Անգլիոյ բանակին ընդհանուր հրամանատար, ուշէ պիտի անցնի կղզիին անգլիական զինուորներուն վիճակը։

— Միլլի Աշիրէթին պետ վախճանեալ Իպրահիմի զաւակները հեռագրեր են Մեծ-Եպարքոսին թէ անհին է այն լուրը որ ուրուն համաձայն իր հայրը երեք միլիոն ղրուշ պարտք ունեցած ըլլայ կառավարութեան։ Նաեւ խնդրած են որ իրենց տեղը դրկուին։

— Մալթայէն տանուած լուրերու նայելով անգլիական երկու զրաւարներ և երկու յածաւորակներ ճամբայ ելլելու հրաման ստացած են։ Կ'երեւայ թէ դէպի Լէմնոս կղզին պիտի ուղղուին։

— Իզմիրի առջեւ ընկղմած Սգամպո լ չոգենաւը ջուրէն երեսը հանուեցաւ. մէջը դտնուած 63 դիակները դուրս հանուեցան։

— Էնվէր պէյ, որ Իզմիր կը դանուէր, Սելանիկ գնաց՝ Օսմ. Բռամիդէին հետ տեսակցելու. կարդ մը կարեւոր խնդիրներու վրայ։

— Սեւվեդի Ֆիւնուն և Ենեի Կաղեղա կը յանձնարարեն յարատեւել աւստրիական ապրանքներու դէմ հրատարակուած պայքարին մէջ։

— Օսմ. Բռամիդէին Սելանիկի կեդրոնին թերթը, ներկայ խնդիրներուն վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Օսմանցիները պէտք է սպասեն Եւրոպայի կողմէ տրուելիք որոշման։ Նոյն թերթը կը յարէ.— «Վրդովմունք ունինք մեր կառավարութեան վրայ և այժ պիտի տանք անոր։»

— Յունական թերթերը ծանուցած էին թէ Իզմիրի մէջ միջադէպ մը տեղի ունեցած է Թուրքերու և Յոյներու միջեւ և թէ օտար հիւպատոսներու պահանջումով տէրութիւնները մարտանաւեր պիտի զրկեն հոն։ Իգսամ կը հերքէ այդ լուրը, ըսելով որ անգլիական մարտանաւի մը ժամանումը երկու երկիրներուն մէջ տիրող բարեկամական յարաբերութենց արդիւնքն է։

— Հրաման տրուեցաւ քննութիւն կատարել այն անձերուն նկատմամբ որոնք զրոյց հանած էին թէ Իզմիրի մէջ իբրեւ թէ Իսլամները պիտի յարձակին Քրիստոնեաներուն վրայ։ Այդ զրոյցին հետեւանքով, խանութները փակուած էին և ժողովուրդը յուզումի մատնուած էր։

— Սիգանի տէրը Մուսաս պէյ, որ պատերազմական պաշտօնարանին մէջ բանտարկուած է, օրինական ճամբով բողոքեց ոստիկանութեան նախարարութեան, յայտարարելով որ իր ձերբակալումը ապօրէն է։

— Իզմիրի ընակիչները եօթը կանգուն երկայնութեամբ աղերսագիր մը մատուցին Մեծ-Եպարքոսին, խնդրելով որ տեղւոյն ոստիկանութեան գումիսար Ալի պէյ իր պաշտօնին վրայ մնայ։

— Կը յուսացուի թէ Թուրքիոյ և Սեւ Լեռան պաշտօնեաներէ կազմուած յանձնաժողովը չուտով և վերջնականապէս կարգադրէ Պլդնի խնդիրը՝ սահմանագծումին վրայ։

— Երզանկայիչատակ Սուլթան Ազիզ կայսր երկրորդ սենեկապետ Ֆաֆուրի պէյ, որ իր աղատական գաղափարներուն համար քսանրեք տարիէ ի վեր Թաֆի աքսորուած էր, Կ. Պոլիս վերադարձաւ։

— Իզմիրի ժողովուրդը կը մերժէ նատիլ Համիտիէ Ընկերութեան չոգենաւերը՝ վերջին արկածին առթիւ, որով Կ. Պոլսէն խնդրուած է չոգենաւեր դրկելու։

— Առջի իրիկուն Բերայի թէաթրի կողմը երկու գիշերապահներ կռիւի բռնուեցան հինգ գրաշի ինդրոյ մը առթիւ ծագած վէճի մը հետեւանքով. մէկը զանոյնը քաշելով, ուրիշը միւսը վիրաւորել, սակայն ոստիկանութիւնը հասնելով երկուքն ալ ձերբակալեց։ Այդ միջոցին ոսկերիչի մը տարեվերջեալը կողոպտեց՝ հինգ ոսկիի մեան տանելով։

— Անգլիոյ նախարարապետ Պ. Կամբելի շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղեց Իգսամի տիրոջ՝ Ճէվատ պէյի՝ իր ճառին համար ուղղած շնորհակալութեան հեռագրին առթիւ։

— Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց նախարարաց Խորհուրդին որոշումը՝ գաւառներու մէջ տարբերու կանոնաւոր գանձմանը համար։ Այդ որոշումները գործադրելու մասին հրաման տրուեցաւ։

— Պատերազմական նախարարութիւնը հրամանագ տուաւ Բ. զօրաբանակին (Խարբէտ) հրամանատարին որ բոլոր վաշտերը նշանառութեան փորձեր կատարեն։

— Պուլկարիոյ արտաքին գործոց նախարար յայտարարեր է Են.ճի Կաղեղի թղթակցին թէ Պուլկարիա խաղաղասէր է և թէ անկախութիւն հռչակելու միակ նպատակն է անհետացնել բոլոր թիւրիմացութիւնները. նաեւ Թուրքիոյ հետ հնամաղորդ աշխատիլ՝ երկու երկիրներու փոխադարձ շահերուն համար։

— Հունգարիոյ անկախութեան խնդիրը շատ ծանրակշիռ հանգամանք մը կը ստանայ։ Կ. Պոլսոյ զիւանագիտական շրջանակներուն մէջ լուր կայ թէ Աւստրիոյ դաշինքը այդ խնդրոյն վրայ կը խորհրդակցի։

— Տրապիզոնի մէջ ալ ժողովուրդը պայքար մը կը կատարէ աւստրիական ապրանքներուն դէմ։

— Դատարդիւղի բնակիչները, ազերաբիր մը մատուցանելով Մեծ-Եպարքոսին, խնդրեցին հարկ եղած հրամանները տալ՝ բարեւոքելու Մախաուէի շոգենաւերուն ղբալի վիճակը որոնք մեծ վտանգ կը ստանան։

— Այն Հիլենացիները, որոնք 1896ի հայկական դէպքերուն ատեն նեղութիւն վնասուած են, հատուցում կը պահանջեն։

— Մեծ-Եպարքոսը, առջի իրիկուն, Իթթիհատ Լաքը, Սուլթանին ներկայացաւ։

— Առջի օրը զինուոր մը Մեծ Շուկայի մէջ չարաբաղդ սպայ մը։ Այս վերջինը բացատրութիւն ուզեց զինուորէն, որ պատասխանեց թէ չէր տեսած։ Սպան ուզեց զայն ձերբակալել տալ, բայց զինուորը փախաւ։ Ժողովուրդը իրողութիւնը չհասկնալով, սկսաւ զայն հալածել և մէկ քանի անգամ զէնք ալ պարպուեցաւ։ Զինուորը քաշած էր իր սուինը, սակայն ձերբակալուեցաւ։ Սպան երեւան չելաւ։

— Սարաֆէտտին իշխանը Սեւանիկ ու Մանաստիր գնաց՝ անձամբ շնորհաւորելու Գ. զօրաբանակին սպաները։

— Օսմ. Պանքան պարտուեցաւ երկու միլիոն ոսկիի պանքնոտս չընդունելութեան հանելու։

— Մայերի, Թիրինկի և Շեթայնի Տնօրէնները Կ. Պոլիս կուգան՝ աւստրիական ապրանքներուն դէմ մղուած պայքարին նկատմամբ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար։

— Զեռնաս պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ որ առանց պարտութեան եկեղեցի ու զանգակատուն չկառուցուի. նաեւ արտօնութիւն տրուելու գործողութիւնները չուտով կատարուին։

— Մխիթարեան երկու երեսփոխան պիտի ընտրուին, վասն զի կղզին 75,644 բնակիչ ունի։

ԿԱՐԴԱՑԷՔ

„ԿԱՎԱՌՕՇ" ԵՒ „ԾԱՂԻԿ"

ՈՐՈՆՔ

այս շարաթուընէ կը սկսին հրատարակել խիստ զուարճալի ու ծիծաղաշարժ վէպ մը

ԵԱՓԸՇԽԱՆ ԿՆԻԿՆԵՐ

ԹԱՏՐՈՆ

Կիրակի ցորեկ, Բերա, Բրթի Ճանի թատրոնին մէջ հայերէն լեզուով ներկայացուեցաւ Վիքտոր Հիւկոյի «Անքան զբօնու» գեղեցիկ և յուզիչ թատերախաղը՝ առաջնորդութեամբ Պ. Պ. Կոսվէ Ճանէնի և Աշոտ Մատաթեանցի։ որոնք յաջող կերպով կատարեցին միսիս Թրիպուլէի և Ֆրանսուա Ա. թագաւորին դերերը, ներկայ երկսեռ հանդիսատեսներուն գոհունակութեան արժանանալով։ Միւս բոլոր դերասաններն ալ ընդհանուր առմամբ լաւ խաղացին, և եթէ պզտիկ թերութիւններ ալ կային, կը յուսանք թէ հետզհետէ անոնք ալ վարժութեամբ ու փորձառութեամբ կը շտկուին. նկատելով որ խումբին մեծամասնութիւնը նորածիլ արուեստասէր երիտասարդներէ կը բաղկանայ, այս առաջին ներկայացումին համար պէտք չէ չատ բծախնդիր ըլլալ։ այլ քաջալերելու է զիրենք օրէ օր աւելի կատարելագործուելու և հրապուրիչ ու գեղարուեստ դերքի մը հասնելու համար հայ թատրոնը։

Կարելի չէ չյիշել այս ամէնուն մէջ մասնաւորապէս Պիտնէմէճեան արուեստագէտ ամբոյն դեռատի դուստրը՝ Օր. Էլիզ Պիտնէմէճեանը որ Պլանչի իր անմեղանուն ու հրապուրիչ թիրին, և պատուախնդիր ու անձնազոհ սիրուհիի իր դերքին մէջ ամէնուն սիրտերը յուզեց և ընդհանուրին հանդիսաքը գրաւեց, ապացուցանելով թէ տաղանդն պիտի կրնայ ինքն ալ իր ծնողքին պէս մեծանուն արուեստագէտ մը ըլլալ։

Մեր շնորհաւորութիւններն ու մաղթանքները կ'ուղղենք այս համակրելի խումբին յաջողութեանը համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ ԵՒ ԻՐ ԱՌԱՋԻՆ ՆԻՍՏԸ

Տեղապահին հրամանաւ և ինչպէս արդէն գրած էինք, վաղը Ժամը Հին, Մայր եկեղեցիին մէջ տեղի պիտի ունենայ Երեսփոխանական Ժողովին առաջին գումարումը։

Այս առթիւ Պատրիարքարանէ հետեւեալ հրաւիրագիրները ղրկուեցան մայրաքաղաքս գտնուող բոլոր Երեսփոխանութիւնն.—

Ազգային Երեսփոխական

. . . . . .

Ազգային Երեսփոխական Ընդհանուր Ժողովի բաց Սահմանադրութեան ի նոր վերակազմուած և Ձեր . . . . . Երեսփոխան ընտրուած է մայրաքաղաքիս Ժողովրդեան (կամ եկեղեցականաց) կողմէ։

Ազգային Ժողովը Սահմանադրութեան 82րդ յօդուածին համաձայն հրաւիրուած ըլլալով իր առաջին նիստը կազմելու, կը հրաւիրեմք և զձեզ որ բարեհաճիք յառաջիկայ ուրբաթ օր, հոկտեմբեր 3, ժամը Հին ներկայ գտնուիլ ի Մայր եկեղեցիս, ուր տեղի պիտի ունենայ Երեսփոխական Ժողովոյ գումարումը։

Մնայի անոր բարեաւ

Պատր. Տեղապահ Կ. Պոլսոյ

ԵՂԻՇԷ ԵՊԻՍԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ

* * *

Ազգ. Պատրիարքարանը նոյնպէս երկ Քաղ. Ժողովոյ բոլոր անդամներուն հետեւեալ հրաւիրագիրները ղրկեց.

«Տէր...

«Ազգ. ընդհանուր Ժողովը հրաւիրուած է նիստ գումարել ուրբաթ օր և բաց Սահմանադրութեան կատարել Նորընտիր Երեսփոխաններու պաշտօնի հաստատութիւնը։

«Եւ բաց որում Սահմանադրութեան 81րդ յօդուածին համաձայն կեդր. վարչութեան Քաղաք. Ժողովոյ պարտաւորութիւնն է ընել նախապէս կատարուած Երեսփոխանական բոլոր ընտրութեանց օրինաւորութիւնը և արդիւնքը տեղեկագրելով ներկայացնել Ազգ. Ընդհ. Ժողովոյ, հետեւաբար այսօր կը հրաւիրուիք նիստ գումարել Դոլմաթիոյ Խորհրդարանը, Ժամը 8ին։»

* * *

Ազգ. Սահմանադրութեան Դրօշակիր Յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, Տեղապահ Սրբազանին նախագահութեամբ և նկատողութեան առաւ Նաւլըգարուի և Եէնիգաբուի Ազգ. Երեսփոխական ընտրութիւններու մասին հասած տեղեկագրերը և գիտցուցերը։ Յանձնաժողովին որոշմամբ Տ. Գնել Ծ. վրդ. Գալէմքեարեան պիտի քննէ Եէնիգաբուցիներու խնդիրը, իսկ Տ. Տիրայր Ծ. վրդ. Մարգարեան՝ Նաւլըգաբուցիներունը, և կատարած քննութեանց արդիւնքին համաձայն, եթէ հարկ ցանուի, վերջնական կարգադրութիւնները պիտի ընեն նոյն թաղերու Երեսփոխական ընտրութեանց համար։

ԳԱԼՂԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀՐԱՒԷՐ

ԴԱՂՊ Ի ՊՐԱՋԻԼԻՍ.

Բարիզի մէջ կազմուած պրազիլական ընկերութիւն մը, որ կը բաղկանայ Անգլիացիներէ և Ամերիկացիներէ, մասնաւորաբար պաշտօն ունի եղեր հոգ տանելու Պրազիլիա գտնուող Հայ գաղթականներու մասին։ Երէկ յիշեալ ընկերութեան Պոլսոյ ներկայացուցիչը ազգ. Պատրիարքարան երթալով՝ ի բացակայութեան Տեղապահ Սրբազանին, ներկայացաւ փոխանորդ Տ. Ղեւոնդ Ծ. Վ.ի և իր ընկերութեան անունով խնդրեց որ, պաշտօնապէս զեկուցուի Հայ գաղթականներուն թէ՝ եթէ կը փափաքին Պրազիլիա երթալ, ընկերութիւնը ծրիօրէն պիտի փոխադրէ զիրենք և յետոյ տեղւոյն մէջ իրենց պիտի տայ մշակելու չափ հող. բնականաբար և կամ որ և է գործ պիտի հայթայթէ։ Փոխանորդ Հայրը դիտել տալով հանդերձ թէ՝ այժմ Հայ գաղթականները՝ օգտուելով ներկայ ազատութենէն իրենց հայրենիքը կը վերադառնան՝ չէն. ցընելու համար իրենց հօրենական օջախը, շնորհակալութիւն յայտնեց նոյն ընկերութեան այս մարդասիրական ձեռնարկին համար, խոստանալով միւսներն ատեն հարկ եղած զեկուցումը ընել, փափաքողներու ծանօյութիւն մը մատուցած ըլլալու համար։

ՆՊԱՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ

Իզմիրի մէջ Բաղաք. Ժողովին որոշմամբ հանգանակիչ մասնախումբ մը կազմուած է տեղւոյն ծանօթ ազգայիներէն, և 453½ ոսկի հաւաքելով՝ Աթէնքի պանքային վրայ քաշուած չէքով մը, ղրկուած է Տեղապահ Սրբազանին և խնդրուած է որ այդ գումարը մի միայն Հայաստանի սովեալներուն յատկացուի։ Իզմիրի Առաջ. Տեղապահը ծանուցած է միւսներն ատեն թէ՝ հանգանակութիւնը կը շարունակուի դեռ։

Նպաստից Յանձնաժողովին որոշմամբ, այս գումարէն նպաստ ղրկուեցաւ Ակնայ, Բաբերդի, Զէյթունի և Զարսանճակի սովեալներուն։ Իսկ նպաստներու որաւոր-վարժարաններու ամսականները ղրկուեցան Նպաստից Մուտքին։

*** Թէրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը ալեկոծութեամբ Տիկնանց Մանախումբին 1200 ղրուշ ղրկած է Տեղապահ Սրբազանին. դարձեալ նոյն Թաղ. Խորհուրդը 321 ղրուշ ղրկած է՝ Մկրտիչ էֆ. Աթէմանի հեղինակած «Երգ Ազատութեան» անուն երկասիրութեան հաւոյին։

*** Պանտրմայի Առաջ. Տեղապահ Տ. Կարապետ Ծ. Վ. 2008 ղրուշ ղրկած է Պատրիարքարան՝ ի նպաստ կարօտ գաղթականներու. նոյնպէս բաւականաչափ հանդերձեղէն հաւաքելով ղրկած է։

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ

Պուսարում Միլի ցեղին.— Մինչև այսօր Վիրան-Շէհիրը Միլի ցեղէն՝ և այդ ցեղն ալ օսմ. զինուորներու քաջակազմ բանակէ մը պաշարուած կը մնայ։ Բանակին հրամանատարը խիստ փափկանկատութեամբ կը վարուի յիշեալ ցեղին հետ, և դայն մեղմօրէն բռնել կ'ուզէ ցանցին մէջ։ Որովհետեւ 1200 մեւոր անմեղ Վիրանը հրէշային մոլեգնութեան մը զոհ չեալու համար կողով մը հաւկիթին մէջէն օձ մը դուրս հանելու հնարիմացութիւնը գործածելու է։ Այս կերպ ճարպիկութեամբ կազմակերպուած է պաշարումը սիրահարական Իպրահիմին ու իր ցեղին։ Զինուորներու թիւը 15 հազարի կը հասնի ու դեռ կը ստուարանայ օրէ օր։ Երէկ դեռ նոր հասաւ հոս՝ Խարբերդի կողմէն 400 զինուոր և 2 թնդանօթ։ Ու այս գիշեր բանակիցը զրուցեցան, որ իր առաջնորդ զիրքէն երկու ժամ դէպի Վիրան յառաջանալով կանգ առած է գրեթէ ճիշդ քաղաքին մօտ, Իպրահիմի հեծելազունդը չրջապատելով։ Տեղւոյն Սեւերեկի գիւղերուն թալանն ու աւերումները դադրեցան չնորհիւ զունդագունդ հանող զինուորներուն։ Միլիէին և իրենց կողմնակից ցեղերու պետերէն ոմանք հետզհետէ համոզուելով Սահմանադրութեան կենսատու սկզբունքին և օսմ. զօրութեան այլ եւս վնասդիրու անհնարութեան, տակաւ կուգան անձնատուր կ'ըլլան և զէնքերնին կը յանձնեն կառավարութեան։ Այս տողերը գրած պահուս հոս տեղւոյս ռազմատունը կը յանձնուին 600էն աւելի մաւզեր հրացաններ, որոնք Միլիի կողմէն գալով անձնատուր եղող Թուռան աշիրաթին պետ Օմար աղային և իր մարդոց զէնքերն են։ Օմար աղայի պէս ուրիշներ ալ պակաս չեն, որոնց թիւը օր և օր պիտի աւելնայ. կուգան երդմամբ կ'ուխտեն հաւատարիմ մնալ օրէնքին կամ սահմանադրութեան։ Բաղաքիս մէջ օրական մէկ երկու անգամ մոլեռեիներով կ'ազդարարուի ժողովրդեան, որպէս զի անարգ հոչակ Իպրահիմը մինակ իրեւ ուսապահպան ճանչցուի և փաշա չկոչուի այլեւս։ Այդ պնսական ազդարարութիւնը մեծ տպաւորութիւն գործեց։ Բաղաքիս Իպրահիմականները (ծանօթ և անծանօթ), ճարահատ, սկսած են տասկալի հանդերձներով ուրանալ իրենց միլլիականութիւնը։ Թուխ երեք օր առաջ գիւղացի հանրածանօթ աւազակապետ Քէչիսմոյ որ Իպրահիմին հետ Դամասկոսէն քանի մը օր առաջ փախած և պետական զէնքերէն մէկ երկու հատ կողոպտած էր, բանակին հրամանատարին կողմէ պաշտօնապէս անձնատուութեան հրաւիրուած պահուն երբ զիմադրել փորձեց, գլխատուեցաւ և գլուխը զինարան վերադարձուեցաւ։

Սեւերեկի իր այս կիսաւեր և թալանուած ու խոչտանգուած գիւղերով տիպուած է հայրենիքել վերադրչեալ բանակին պարէնը։ Օրական 60–70 ուղտի բեռներով ուտելիք կ'ելլէ տակէ զօրքերուն համար։ Սակայն ժողովուրդը մոռնալով իր նիւթական ու անանձնական անկութիւնը, մինչև անմամբեր՝ զօրքերու ճակատներն և Իպրահիմի պաշարուելուն ելքին կը սպասէ սրտաբորի անձկութեամբ։ Բանի իրողութիւնը լաղդալի վախճանին կը մօտենայ՝ այնքան կը չատնայ ժողովրդեան հնասաբերքական տուրլիսը։ Փողոց, տուն, չուկայի փիւղուներուն մօտ և ամէն տեղ համախմբուած՝ միահամուռ Իպրահիմի խնդրոյն լուծմանը կը սպասեն։ Այս պահուս ամէնէն դժբախտը մեր Վիրանցի եղբայրներն են, երկու սուրի մէջ մնացած։ Գրեթէ ամէն օր գաղտնապէս օգնութիւն կը հայցեն կառավարութենէն։ Խէրճ Վիրանցիներ, թերեւս լուր չունին թէ օսմանցի ռազմիկներու անագին խումբ մը իրենց սպառնացող դաղանին իսկ ճակատը գրած է իր փրկարար սուրը։ Վերջին վայրկեանին լուր առնք թէ Իպրահիմ անձնատուր ըլլալու պաշտօնական գրութիւն ղրկած է հոս և բանակին հրամանատարին։ ԱՌԱՔԵԼ ՊԱՊԱՆԱՆ

11 Սեպտ.

* * *

ԵՐՕՒՍԱՂԷՄ

Վերջին չորս-հինգ յաջորդական տարիները Ս. Աթոռին միաբանութեան համար տխրութի և սուգի տարիներ եղան։ Մէկ կողմէ՝ իրենց օգտաչատ ու անձնուէր գործունէութեամբը ծանօթ մեր արժանաւորագոյն անդամներուն մէկիկ մէկիկ հեռացումը կամ յանիրաւի հրաժարեցումը, ոմանց աքսորումը և ոմանց կարգազրկութիւնը. միւս կողմէ՝ վանքին մէջ կարգ մը զրդռիչներու կամ միամիտ գործիքներու ստեղծած պատակաւոր բերին վանքը հասցուցին կործանումի դուռը, այնպէս որ՝ լաւագոյնս կարելի չէր իրենու հետզհետէ վատթարացող ու վերջնական քայքայում սպառնացող վիճակին։ Վերջապէս արթնցաւ միաբանութեան քնացող խիղճը, բոլորի ձայներ բարձրացան ողջմիտ մեծամասնութեան, կնոմ ըսել, ամբողջութեան կողմէն և միաբանական ընդհ. ժողովի սեղանին վրայ դրուեցաւ օրուան հրատապ ու կենսական հարցը.— Այս կամ այն պատճառով հեռացուցուած բոլոր միաբաններուն անմիջական վերադարձ։ Ընդհանուր է փափագը, հետեւաբար, քուէարկուեցաւ առանց դժուարութեան և դիւանին կողմէն պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ այս որոշումը Ամեն. Ս. Պատրիարքին, անմիջական գործադրութեան համար։ Մէկ քանի օր ի զուր սպասումէ ետքը, Միաբանութիւնը պարտաւորուեցաւ Նորին Սրբազնութեան մատուցանել նոյն խնդրով հանրագրութիւն մը, Ընդհանուր Ժողովոյ խանգերեթ անդամներէն ստորագրուած, արդէն Ժողովը բաղկացած ըլլալով գրեթէ երեսուն անդամներէ։ Զմանակցողներէն ոմանք բացակայ էին Ժողովէն. իսկ մնացեալ երեք չորս հոգիները՝ ծանօթ են արդէն վանքին մէջ իրենց տխուր ու ազիտարեր գործունէութեամբ ու դիրքերովը. ասոնք երբեք պիտի չուզեն խաղաղութեան ու կարգին վերահաստատումը վանքին մէջ. ասոնք կը յամառին կանգուն պահել Ս. Աթոռին ատերիներուն վրայ իրենց ամբարտաւանութեան քարը։

Ս. Պատրիարքը, դժբաղդաբար իր ախորժակ փոքրաւորին ձեռքը խաղալիկ դարձած, մինչեւ ցարդ ո և է հետեւանք չտուաւ միաբանական անկեղծ բաղձանքին այս հաւաքական արտայայտութեան. և Միաբանութիւնը ստիպուած է երկրորդել իր պահանջումները, ուրիշ նոր հանրագրութեամբ մը, որ, եթէ առաջուոյն պէս միներ ալրը մնայ, շատ պիտի չանցնի, հայ աշխարհը հանդիսատես պիտի ըլլայ այս դարաւոր և նուիրական Հաստատութեան վարկին ու դիրքին բոլորովին խախտումին։ Արդէն, այս վերջին մէկ քանի տարիներու մէջ, վանքին սեփականութիւններն ու առանձնատնորհեալ իրաւունքները կամաց կամաց բռնաբարումի կամ կորստի մատուցուցան առ ի չը գոյէ մեռնելու և անձնուէր պաշտպաններու։

Բայց դեռ բոլորովին յուսահատած չէ Միաբանութիւնը. ընդհակառակն վասահենք թէ մայրաքաղաքիդ մէջ արձագանգ պիտի գտնէ Ս. Աթոռոյ Միաբանութեան այս բարենչան զարթնումը։ Լսայոյս կը ապասանք նաեւ թէ՝ մեր պեղարդ Ս. Պատրիարքը, թօթուելով իր բռնաւոր փոքրաւորին, Զեղուռցի Աւետիս կոչուած արարածին անարգ լուծը, չանսալով զինքը շրջապատող մէկ երկու չարամիտներու թեւարգանքներուն, ա՛լ պիտի վերջ դնէ Միաբանութեան անմեղ մեծի և անհանդուրժելի կացութեան, ամոյապաղ վերակոչելով մեր սիրելի և հաբաղատ եղբայրակիցները, որոնց բացակայութենէն մեծագոյն տուժած է Ս. Յակոբանց առաքելական Աթոռը։

Վստահ եմ թէ՝ մեր աղդուռատ թերթին հետ, մայրաքաղաքիդ ազատական մամուլը արձագանգ ըլլայ Ս. Երուսաղէմի այս վերջին ուրբաթիթ չարժումներուն, և պիտի փութայ քաջալերել Միաբանութեան ջանքերը, որոնք կը ձգտին օգտուելու. Սահմանադրութեան պարգեւած բարիքներէն, Ազատութեան, նոր դարաշրջիս մը բանալով եղբայրութեան, Հաւասարութեան և Արդարութեան կենսատու հովանիին ներքեւ։

ՄԻՒԱԲԱՆ ՄԸ

Դիտող. խմբ.— Երուսաղէմի խնդիրը փուչ մը կը մնայ Ազգին աչքին, ցորչափ չփութացուի անոր լուծումը։ Դժուարին և միանգամայն գործնական քայլ մըն է որ կ'առնէ Միաբանութիւնը, պահանջելով իր հեռացուած անդամներուն վերադարձը, անչուշտ բաց ի անոնցմէ, որոնք ծանր և հիմնաւոր ամբաստանութեանց հետեւանքով արտաքսումի դատապարտուած են։ Արքան փափաքելի է որ վերջ մը արուի Միաբանութեան ա՛յնքան երկարատեւ պառակտումներուն, հաշտութիւն գոյացնելով և համերաշխութիւն վերահաստատելով իրենց մէջ։ Կովկասեայց մամուլին կոչ կ'ըլլայ, դիւրացնելու համար այդպիսիներու վերադարձը՝ հայրենիք։

ՕՍԿՈՒՍԼԻ մէջ աշխատող 50ի չափ հայ և Թուրք օսմ. հպատակներ խնդրագիր մը ուղղելով Պոլսոյ Պատրիարքարանին, կը յայտնեն թէ ալ եւս դադրեցուցած են վիրենք զործածելէ ծուխերքը, և Թուսերուն կողմէ կը վտնտուին։ «Դուք ձեր երկիրը գացէք. ալ եւս արգելք չկայ» կ'ըսեն Թուսերը։ Այդ խեղճերը տեղւոյն օսմ. հիւպատոսարանը կը դիմեն. հոն ալ դժուարութիւն կը յարուցուի իրենց դէմ։ Ուստի այդ պանդխտաց Հայերը Պատրիարքարանի մէջուցա դիւրութիւն կը խնդրեն հայրենիք դառնալու, վասն զի Օսկուսլի մէջ արդէն անգործ մնացած և արդանակի վիճակի մը մատնուած են։

ԱՄՍԵՐԿԱՑԻ Փրոֆիսէոն քալաքը դանուող Գիլի Հէլոթի գիւղի ազգայիները, իրենց գիւղի ազգ. վարժարանին նիւթապէս օգնելու համար, մասնաւոր մը կազմած և իրենց առաջին նրպատաք՝ 5 ոսկի Պատրիարքարան ղրկած են։ Տեղապահ Սրբազանին հրամանաւ նոյն գիւղացիներու թէ գիրը և թէ ղրկուած գումարը յանձնուեցաւ Միացեալ Ընկերութեան՝ պէտք եղած կարգադրութիւնը ընելու համար։

ԽԱՉ ԳԻՒՂԻ (Արմաշի թեմ) ազգայինները հանրագրով մը իրենց թշուառ և անտանելի վիճակը պարզելով, խնդրած են որ իրենց հողային սեպհականութիւնները վերադարձուելու համար կարելիները անօրինուի, ինչպէս նաեւ գիւղին գոյացած աղբիւրները բացուին։ Տեղապահ Սրբազանը նոյն գիւղացիներու խնդիրներուն կարգադրութիւնը յանձնեց Դպրեվանքի միաբաններէն Տ. Ներսէս վրդ. Բարթողիմէոսեանի։

ՊԱՏՈՒՈՅՈՑ ԱՋԵՍԱՆԴԻՆ կողմէ ուղղուած մէկ հարցումին ի պատասխան, Տեղապահ Սրբազանը յայտարարեր է որ՝ Դաշնակցական և Հնչակեան կուսակցութեանց՝ Ներսէս վրդ. Պէրպէրեանի և Տիրայր վրդ. Մարգարեանի մասին տուած վճիռները կրնան պաշտօնական նկատուիլ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԲԱՅԻԼԷ ԵՐԵԱՍԽ ՀԱՑ ՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹԵԱՆ.— Կեդր. վարժարանի Բարձրագոյն կարգերու Ուսանողութիւնը, Տեար Սիմոն Զաւարեանի նախաձեռնութեամբ գումարուելով, փափաքած է Պոլսոյ Բարձրագոյն վարժարանաց բոլոր հայ աշակերտներուն և երկրորդական վարժարանաց բարձրագոյն կարգերու ուսանողներուն միջև գումարումներ կազմակերպել՝ ընդհանուր զարդացման նպատակով և հասարակական խնդիրներու մասին խորհրդակցութիւններ կատարելու համար։ Ուստի կը հրաւիրուին վերոյիշեալ հայ ուսանողները ներկայ գտնուիլ յառաջիկայ կիրակի, հոկտեմբեր 5, ժամը առաւօտեան 9½ին (Ք. Թ.), Դալաթիոյ Կեդր. վարժարանի ամիսիսատրոնին մէջ։ Առաջին խորհրդակցութեան նիւթը պիտի ըլլայ. «Ուսանողութեան զարգացման անհրաժեշտ և նպատակաւոր ցանկութիւնք։» Այս գումարումները սկիզբը պիտի բլլան մասնաւորապէս կոչուելիք «Հայ ուսանողական ընդհանուր Միութեան»։

Առժամեայ Մասնախումբ

ԲՈՒԼԳԱՐ Հայ Երիտասարդաց Միութեան հոկտ.ի Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ 4 հոկտ. 1908, չաթաթ գիշեր, ժամը 2ուէկսին (Ք. Թ.), Թօքաթիւանի Սրահին մէջ։ Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն անպատճառ ներկայ գտնուիլ այս Ժողովին։ Անդամակցիլ փափաքողները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ, տեղեկանալու համար Միութեան վիճակին և գործունէութեան, ինչպէս նաեւ անդամակցութեան պայմաններուն։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԽԱՉԻԿ ԷՖԷՆՏԻ ՕՏԵԱՆԻ

Երէկ կատարուեցաւ յուղարկաւորութիւնը Խաչիկ Էֆէնտիի Օտեան Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ։ Ներկայ էր մեծ բազմութիւն մը հայ, յոյն և եւրոպացի անձնաւորութեանց, ամենքն ալ բարեկամ Օտեան ընտանիքի և համակրողներ «Օտեան» սիրելի տնուանը սրտանո
րեր չէ և ոչ մէկ սիրտ ունեցող հայ անհատ։

Եկեղեցական դասէն Թաղման արարողութիւնը կը մատակարարէին Դիմոքսեան Հմայեակ, Գէորգ Երէցեան Լուսիկ հոգեւորականներ և քահանաներ։ Անապատէն կերպով իբրեւ յուղարկաւոր փութացած էին ներկայ գտնուելու և մասնակցելու Օտեան ընտանիքի սուգին Տ. Գրիգորիս վրդ. Պալագեան, Գնել վրդ. Գալէմքեարեան, Տիրայր վրդ. Մարգարեան, Աղաթոնեան և Տ. Մկրտեան։

Դամբանականը խօսեցաւ Երէցկան՝ հանգուցեալին ոճով մը գէպի ընտանիքին մեծ անդամները, յանուանէ յիշելով Հայրն Օտեան և Բէլարաչէի հանգուցեալ մեծ հայը՝ Գրիգոր Օտեան, մէջ բերելով ապագային, անհատական առաքինութիւններ որոնցմէ չէր կրնար զուրկ ըլլալ Օտեան վերջին հանգուցեալը, Խաչիկ էֆէնտի։

Հիմա որ կը հանդչի Շիշլի իր երկրագոյն եղբօրը՝ Նշան էֆէնտի Օտեանի քով, և ուր իր կարծքին վրայ կը բարձրանայ հոգակոյսը, հանգամանքներ մը է արդեօք Թուել իր կենդանութեանը սաացած այլ և այլ ատիճաններն ու պատուանշանները, որոնք են՝

Օսմանեան կառավարութենէն՝

Երրորդ Օսմանիէ

Իւլայի երկրորդ ատիճան

Ֆրանսական նախագահութենէն

Պատուոյ Լէգէոնի Խաչը

Ռումանական թագաւորէն

Պատ

Յունաստանի թագաւորէն

Ասպետական Խաչը։

Եւ եթէ պէտք մը կը տեսնուի յիշել պարզապէս սա գիտցուութիւնով է որ Խաչիկ էֆ. կը պատկանի պատուհետեւ մեր ազնիւ սերունդին որ իր պաշտօնին մէջ արժանիք ցոյց տուաւ և իրեւ հաւատարիմ ատոր՝ դաշնի քաղեց իր կատարմամբ։ Դաշնի քաղեց իր կատարմամբ։ Դաշնի քաղեց իր կատարմամբ։

ՀԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԵՂԲԱՅՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԱԿՈՒՄԸ

Եղբայրակցութեան օրինական ծրագիրը պատրաստած ըլլալով, անոր վաւերացմանը և վարչական ժողովոյ կազմակերպութեանը համար խորհրդակցութիւնք տեղի պիտի ունենան Բերա, Բաւամ Հալէպ, նոյնպէս դարձեալ Եւդոքիան մասնաւոր սրահին մէջ, յառաջիկայ ուրբաթ 3 հոկտեմբեր, 1908 ժամ ութին (Ք. Թ.)։

Ուստի ամէն անանք որ կը փափաքին անդամակցիլ Վերոյիշեալ եղբայրակցութեան, կը խնդրուի որ բարեհաճին ներկայ գտնուիլ որոշեալ ժամուն այն սրահին մէջ։ ԹԱԼԱԼԵՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՇՈՒՐՋ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՀՈՎԱՆՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Հ. Ե. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Յառաջիկայ հոկտ. 9/22ի հինգշաբթի գիշեր, ժամ 3ին, Բերա, Բրիի Շանի ձեռնտային թատերին մէջ, Բերայի Գողրան Հայ թատերասիրաց Խորհրդակցութիւնը կողմէ թատերական շքեղ ներկայացում մը պիտի տրուի՝ հովանաւորութեամբ Հ. Ե. Դաշնակցութեան, ի նպաստ Հայ կարօտ գաղթականաց։ Պիտի ներկայացուի ԱՐՇԱԿ Բ., ողբերգութիւն հինգ արար, հեղինակութիւն անմահ Մ. Պէշիկթաշլեանի։ Ասպ տեղի պիտի ունենայ խիստ ծիծաղաշարժ խմբերգ մը՝ ԳԱՆՁԻԿ ՅԱՍԼԻՔ, Սամսոյ տարազով գաւառական պարախաղ, որուն մէջ պիտի երեւայ դերասան Պ. Առաքել Յովհաննէսեան։ Մէջտարաբերութեան պիտի նուագէ 12 հոգիէ բաղկացեալ նուագախումբ մը, ստաջնորդութեամբ Պ. Յ. Սիմոնեանի. պիտի նուագուին Անդրանիկի Մարշը և Հայկական երգեր։ Տոմսակները կը ծախուին Բերա-Բաւամ, Կալաթա-Սարայի հուսը՝ 14 թիւ արարգմանը, դերձակ Երուանդ Միրիճանեանի քով։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

BOURSE DE PARIS

հոկտ. 1/14 1908

Ֆրանս. Ռանթ	3 %	95 17
Օսմ. Միացեալ բացուեցաւ		89 25
» » գոցուեցաւ		89 30
Ռուսկի Երկաթուղի		166 50
Օսմ. Պանք		690
Պալիս Դարասարն		402
Թրանսվալ		— —
Ռիօ Թինթօ		—

ԱՀՌԵԼԻ ՏՈՒՍՄ ՄԸ

ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ ՄԷՋ

ՅՈՅՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒՄԸ

ԹՈՒՐՔ ԽԱՒԻՃԱՆԻՆ ԼԱՂՄԷ

Սոսկալի, վայրագ ոճիր մը գործուեցաւ երէկ ցերեկ Պէշիկթաշի մէջ, տեղւոյն բնակչութեան սիրած թաղը հանելով։ Անաստիկի եղելութիւնը.

Մուհաճիր էֆէնտի ազայի աղջիկը, որ երկու անգամ արդէն ամուսնացած ու ամուսնալուծուած էր, սիրահարուած է եղեր Սագըզլի յոյն երիտասարդ պարիզպանի մը, Թոսորիի։ Երէկ ցերեկ դրացիներ կը տեսնեն որ այդ կինը Թոսորիի տունը կը մտնէ. անմիջապէս լուր կուտան ոստիկանութեան, ըսելով թէ Էօմէրին աղջիկը քրիստոնեայի մը տունը փախած է և անպատշաճ յարաբերութեանց մէջ կը գտնուի անոր հետ, ինչ որ հակառակ է խլամական օրէնքին։ Ոստիկաններու կողմէ խնդրոյն երկուքն ալ կը տարուին Պէշիկթաշի պահակատուն, ուր ոստիկանապետը կը հարցնէ աղջիկը իր տունը վերադառնալ, սակայն յիշեալը կը յայտնէ թէ ինք Թոսորին կը սիրէ և անոր հետ պիտի ամուսնանայ, մինչեւ իսկ եթէ կրօնքը թողուլ հարկ ըլլայ։ Այդ պահուն կարգ մը թուրքեր, մասնաւորաբար հոճաներ և ազէա մարդիք թուրք մոլեռանդ ժողովուրդին կրօնասիրական զգացումներուն կոչում ընելով, զանոնք կը գրգռեն ու կը գրգռեն որպէս զի երիտասարդը պահակատունէն դուրս քաշեն ու մեռցնեն։ Ժողովուրդը կը խուժէ կեդր. պահակատունին առջեւ և յոյն երիտասարդին ու իրամ աղջկան յանձնումը կը պահանջեն։ Ոստիկանապետը կ'ընդդիմանայ, կը համոզէ, սակայն ի զուր։ Ժողովուրդը ներս կը խուժէ պահակատունէն և երկուքն ալ դուրս քաշելով կիցերու ու կուսիներու հարուածին տակ կը սպանէ։ Ոմանք կ'ըսեն թէ կինը պատնած կամ փախցուած է։ Իսկ յոյն երիտասարդին չորսուած մարմինը փոխադրուած է յունական եկեղեցին։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ

ՅԻՍԱՒՆԷ ԱՒԵԼԻ ՏՈՒՆԵՐ ԱՅՐԱՄ

Երէկ ցերեկ, ժամը 5ին, հրդեհ ծագելով Ծաթիէ, Պուրմալը Մէսճիտ, Զիւնի հանքի տունէն, խիստ տարածուեցաւ, և տունները խիստ և փայտաշէն ըլլալուն, 50—60ի չափ տուներ այրեցան։ Ժամը 7½ին միայն կարելի եղաւ հրդեհը մարել տարածած մեծ ջանքերուն շնորհիւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 հոկտ.— Սրբ Լուսաւոր Կիւլէ ի պատիւ Պ. Իպլէօքիի սեղան մը տուաւ օրուն ներկայ գտնուեցան նաեւ Պ. Սաքուիի և ուրիշ անդլիացի նախարարներ.

ԱԹԷՆՔ.— Աթէնքի հեռագրական գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ Եորիոս թագաւորը երբեք չնորհաւորութիւններ չէ ուղղած Թէրմիանա իշխանին՝ Պուլկարիոյ անկախութեան հռչակման առթիւ, և թէ այդ լուրը բոլորովին սուտ է և չմնծու։

ԳՕԼՕՆԳԸ.— Կապէր տր Գոլոներ Սոֆիայէն կը տեղեկանայ թէ՝ տեղւոյն Գերմանիոյ դիւանագիտական ներկայացուցիչը՝ զեկուցած է պուլկար կառավարութեան թէ՝ այն պարագային երբ ինք պատրաստակամութիւն չտիսի յայտնել նիստորդութեան առնելու Թուրքիոյ իրաւացի ազդարարութիւնը և չպիտի վերադարձնէ ապօրինի կերպով դրաւուած երկաթուղիի գիծերը և կամ Արեւելեան Բումելիի երկաթուղիի Ընկերութեան՝ իրրեւ փոխարինութիւն օրական 15,000 ֆր. չպիտի վճարէ, Պուլկարիոյ անկախութիւնը ճանչցուելուն հարցը նիստառութեան պիտի չառնուի Գերմանիոյ կողմէ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

1 Հոկտեմբեր 1908

Օսմ. Միացեալ փոխոխեալ պարտարուղի

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ Ղշ.	96	26
» ամէնէն վար գինը »	96	19
» » վեր »	97	16
» երեկոյ գոցուեցաւ »	97	16

Բումելի Երկաթուղի

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ Ֆր.	163	¼
» ամէնէն վար գին »	163	—
» » վեր »	165	—
» երեկոյ գոցուեցաւ »	164	¾

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ

ՎԱՌՈՒՕՒ ՓՈՔՐ ԾԱԽԱՐԱՎ

ԵՒ ԿՈԿԻԿ

ԳԻՇԵՐ ՅՈՒՐՇ ՄԷՋ ՎԱՌԵԼ

Քասնիչորս ժամը անգամ մը պէտք է լեցնել

ԲԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ԿՈՂՄԷ

ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

Ցանձնարարուած է մայրաքաղաքիս երեւելի բժիշկներուն կողմէ՝

Տօքթ. ԶԱՄՊԱՔՈ ՓԱՇԱ, ԳԱՆՊՈՒՐ ՕՂԼՈՒ ՓԱՇԱ, Բժշկ. Վարժ. բրօֆ. Տօքթ. ՊԷՍԻՄ ԷՕՄԷՐ ՓԱՇԱ, անդրիական հիւանդանոցին բժիշկ Տօքթ. ՄԱՔ ՔԼԻՆ, և Տօքթ. Ս. ՆՈՒՐԻ ՓԱՇԱ, Տօքթ. ՍԿՈՒԻՐՏԻՈՍ Հայն։

Նաեւ ընդունուած է՝

Եւլիոգուլէի յունական հիւանդանոցին, Համիտիյէ մանկանց հիւանդանոցին, խաւլական հիւանդանոցին կողմէ հայն։

Պէտք է զգուշանալ վնանգաւոր կեղծեարեն

Ապաստի գնման համար դիմելու է

ԹԷՔ ՌՈՒԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մրեւանոցն է՝ Ռ. ԳՐԻՍՊԻՏԻՍ ԵՒ Կ. ՉԱԲՐԱՒԻՏԻՍ

Ղալաթիա, Վոյվոտա, Գրիսպիտիս Տպարան

12—1

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Ս. Ջ. Դ.

Շիրքէթի Խայրիյէի չգործնաւորու ժամանակացոյցերուն տարբերութիւնը նուազուրդով պիտի կատարուի՝ երեք տարուան տեւողութեամբ։ Մանակցիլ և կամ նուազուրդին պայմաններուն վրայ տեղեկութիւն առնել ուզողներէն կը խնդրուի դիմել Ընկերութեան վարչութեան։

*** Շիրքէթի Խայրիյէի վարչութիւնը անուրդով ի վաճառ հանած է հնդկական իւղի 53 պարալ տակառներ և ծուլուած իրեղէններ 200 թունդի չափ՝ Խագիւղի գործարանին մէջ։ Մանակցիլ և աւելի տեղեկութիւն առնել ուզողներէն կը խնդրուի նոյն վարչութեան դիմել՝ հարկ եղած երաշխաւորութիւններով։

*** Արոյրէ տախտակ՝ 500 հատ, արոյրէ գամ՝ 40 օխա, ուռենայնի փայտ՝ 500 օխա, հատարակ թուղթ՝ 70 քիլօ, մամ 350 քիլօ, սպունգ՝ 2000 հատ և սեւներկի փաչի 150 քիլօ։ Ամենը գնումը նուազուրդով պիտի կատարուի։ Մանակցիլ ուզողներէն կը խնդրուի դիմել Շիրքէթի Խայրիյէի վարչութեան՝ հարմարին տալը երաշխաւորութեան դիմաց։

*** Խծուծ (լեմթիւրք) 4000 քիլօ, սոսա՝ 4500 քիլօ, վէրնի՝ 150 տուփ, մինիամ՝ 50 տակառ, ծուլածոյ կոտրուք քլայտ՝ 10 թոնօ և Բիկ Այրէն՝ 10 թոնօ։ Շիրքէթի Խայրիյէի վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ վերոգրեալ իրեղէններուն մատակարարութիւնը։ Մանակցիլ և կամ նուազուրդին պայմաններուն վրայ տեղեկութիւն առնել ուզողներէն կը խնդրուի դիմել նոյն վարչութեան։

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

23 սեպտ. 1908 5—5

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ ՑՈՅՑ ՏՈՒԱԻ ԹԷ

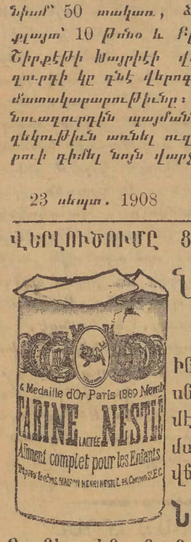

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Ի՞ՆՉԻՆ կատարեալ սնունդ մը կը կազմէ. բժիշկներուն եւ մայրերուն միաձայն վճռին համաձայն

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Թանկագին սնունդ մրն է տղոց եւ տկարակազմներու համար։

50—32

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃՌՈՒՄ

50,000,000 Տրախմի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ա. ԹԷՆԷՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Ադրիանոպիա, Գահիրէ, Սկլաճիկ, Իզմիր, Պիրէաճ, Բադրաս, Վլոր, Շիրա, Քուլամաքա, Քանէ եւ Քանճիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժէթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 արախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը գործադրի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառականներու, արժէթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը դնէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հատէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներ, ինչպէս նաեւ արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրատարակին և թէ օտար հրատարակիչներուն վրայ, յանձնարարութիւններուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն արժէթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը նոր ստանալու պայմանով։ Ամէն կարգի կարծիքներ կը դանձէ և զեղչի գործողութիւններ ալ կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իրեն աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժէթուղթ, ա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանաւ	3%
Վեց ամսուան համար	3½%
Մէկ տարուան »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Օգոստոս 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տեղեկութիւններ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յանձնառուներուն մէջ փոքր դրամաւորներ ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, ամենայն տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան ազատաբար առ առուելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, ամենաստ դրաւ 52 ոսկեդրամ։

50—21

ՌԱՖՖԻԻ ԵՐԿԵՐԸ

Միայն Թիւրքիայի համար յատուկ և ոպկսեցրած արժէքներով և հանապարհածախիր նեւրիկած։

Զալալեդդին, առանձին, չքեղ Թղթի վրայ	6 ղ.
Խենքը եւ Զալալեդդին միասին	24 »
Խաչագողի լիբասակարանը I. II. III. և IV մաս միասին	24 »
Կայծեր Հ. Ա.	24 »
Կայծեր Հ. Բ. և վերջ	36 »
Ոսկի Անգաղը	12 »
Խամսի Մելիհուրիւնները, Ղարաբաղի Ասոպագէտ և Դաղտնիին	
Ղարաբաղի մի դրքի մէջ	24 »
Սամուել պատմական վէպ Հ. I. II. III.	36 »
Դաւիդ-Բեկ պատմական վէպ և վերջ	36 »

Դիմել՝ Madame RAFFI
32 Richmond Gardens
Shepherd's Bush
London, W. (England)

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԼԵՋՈՒԱԴԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱԲԱՐՈՒԹԵԱՆԱԿԱՆ, ԴԻՏԵՐՈՖԻԿ ԵՒ ՅԵՐԿԵԿԱՅ

Կ. Պոլիս, Գասը-Գիւղ, Մէօճիւրտար նասսէսի

Յրդ Տարեշրջան

Բանիմաց ծնողաց դնահատման և քաջալերութեան մէջ՝ Վարժարանս անխափան կը շարունակէ իր ընթացքը արդիւնաւորապէս, իբրեւ իր տեսակին մէջ միակ ԴԻՏԵՐՈՖԻԿ Հաստատութիւնը՝ աղջկանց խնամեալ և հիմնական կրթութեանը նուիրուած, լեզուագիտական և գեղարուեստական ուղղութեամբ։

Վարժարանս հաստատուած է նորագոյն լայնարձակ և օդառատ շէնքի մը մէջ, որ իր ներքին բաժանումներովը և օդաւէտ դիրքովը ալ գոյացական ամէն յարմարութիւն կը միացնէ իր մէջ, Դիւլերօֆիկ և Յերկեկայ աշակերտուհեաց համար հանգստաւէտութեան և առողջապահիկ ամէն պայման լրացնելով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ուսումներէն և գիտական անհրաժեշտ ծանօթութիւններէ զատ, հիմնական կերպով կ'տանուին Հայերէն, Ֆրանսերէն, Անգղիերէն եւ Թուրքերէն լեզուները, ձեռնարք մանուագէտ ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու, գործնական կեանքի արդի պահանջումներուն համապատասխան կերպով և դիւրաւոյց մեթոտներով։

Մասնաւոր խնամքի և հոգածութեան առարկայ է Ֆրանսերէն և Անգղիերէն լեզուաց Խօսակցարժութիւնը (բրաքիֆ)։ Յատուկ խնամով կ'ուսանուին նաեւ Գծագրութիւն, Առաձին Տնտեսութիւն, Կար ու Գեւ, Ասեղնագործութեան զանազան տեսակները (Ձեռքով և մեքենայով), Զգայական և Գործնական Երաժշտութիւն, մասնաւորապէս ԴԱՇՆԱԿ և ՉՈՒԹԱԿ։

Դիւլերօֆիկներու համար կատարեալ մնունդ և ընտանեկան ամենայն խնամք։

Աշակերտաց վերամուսը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 1 Բ.։

5—5 Տեսչուհի ՀԻՄՆԱԴԻՐ-ՏՇՕՐԵՆ
ՀՈՒՐԻԻՔԵԱՐ ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՍԵՐՊԻՈՅ ԿԱՄԻՐ-ԽԱՃԻ ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐԸ

ամէնքն ալ 22 ֆրանքէն մինչեւ 50 ֆրանք կ'արժեն. այս յառաջատուական տակը խնայողական դրամագլուխ մը կը ձեւացնէ։ Այդ վճարուէն դատ կը բերեն մինչեւ 1981 պարգեւաւոր թիրաժներու մասնակցիլ։ Ցառաջիկայ դիւռաը տեղի պիտի ունենայ 1908 հոկտ 1/14ին. մեծ պարգեւն է 200,000 ֆրանք։ Այս պարտատուղթերը, որոնք անվիճելի ապահովութիւն մը կ'ընծայեն, Սերպիոյ աղգային պանքան դրուած 4% սերպիական ոսկիներով երաշխաւորուած են։ Անոնց չափաւոր գինը նկատի առնելով, ուրիշ բարձրանալու հեռանկարը կ'ընծայեն, անսասար բանտատուութեան մը հետ միասին, շնորհիւ կարեւոր պարգեւներով թիրաժներու արագ յաջողութեան։

Սերպիոյ Կարմիր-Խաչի պարգեւաւոր պարտատուղթերը կարելի է գնել ՎԻՆՆԵՐ ՊԱՆԿԵՐ ՖԻՐԱՆՑԷ և ՏԻՈՅԶԻ ՕԲԻՆԷՆԹ ՊԱՆԿԵՐԻ Բերայի ու Պոլսոյ գործակատարութիւններէն։

25—8

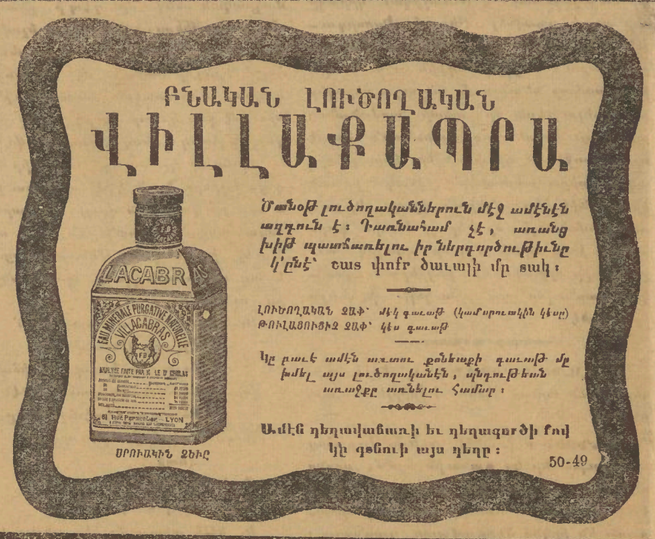

Մանօթ լուծողականներուն մէջ ամէնէն ազդուն է։ Դառնահամ չէ, առանց խիթ պատճառելու իր ներգործութիւնը կ'ընէ՝ շաս փոքր ծաւալի մը տակ։

ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ ՉԱՓ՝ մէկ գաւաթ (կամ սրուակին կէսը)
ԹՈՒԼԱՑՈՒՑԻՉ ՉԱՓ՝ կէս գաւաթ

Կը բաւէ ամէն առաւօտ քնելէն գաւաթ մը խմել այս լուծողականէն, պիտի ունենաս առաջքդ առնելու համար։

Ամէն դեղավաճառի եւ դեղագործի քով կրնս գտնուի այս դեղը։

50-49

ՊԱՆՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ	մրկ. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ	» 142,750,009

ՊԱՆՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի և այլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ իտան ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։

50—42

Ընդհանուր գործակալ Թուրիոյ Խ. ՖՐԱՆԿԻՒԼՕՖ եւ ԸՆԿ
Պալիս, Անանիասիս խան

ԲԼԱՔՆԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՂԹԵՐԸ ԺՈՒԿԼԱՅԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՆ

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՏԹԱՑԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները գուռ անգլ. արդպատ չենուան ըլլալով, իրենց ասկանութեամբ այնքան գնահատուած են, որ ալիւրիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ոկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և չքաղաքամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բոլոր գլխաւոր Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին մինիաթ Սինկէր Ընկերութեան վաճառատներուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Գալաթասարայի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Գալաթա Սեբրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եանս։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Գալաթա) 1 Նուրիեան Համամ թիւ 2։
) 2. Նուրիեան Գալաթա, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Զարրը Պօյ, թիւ 120։

Դասերը և նարգելութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլի տունը։

16 50—9

ՍՈՒԽՐԱՋՈՒՐԻ ՊԷՏՔ ՉԿԱՑ

ՈՐ ԿԸ ՓՏԵՑՆԷ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆԸ ԱՅԼ

ՎԱՐԷՔԻՆԱՅԻ

ՈՐ ՆՈՐ ԿԸ ՊԱՀԷ ՋԱՑՆ

Դիւս իսպայի ճնանաւոր բիմիագէտ Հերիլ Ռամարիճիի

75% խնայողութիւն!!! Մեծ դիւրութիւն, կատարեալ մաքրութիւն եւ ճերմկութիւն,

ԱՆԹԵՐԻՀԱԿԱՆԵԼՈՒՄ

ԵԹԷ ՓՈՐՁԷՔ՝ ԴՈՒՐԷ ԱԼ ՊԻՏԻ ՀԱՄՈԶՈՒԻՐ

Բանի մը մրցանակներ տուած է զանազան ցուցահանդէսներէ, վկայագիրներ՝ զանազան կառաւարներէ, տեղեկագիր պրպտման քիմիագէտ Պ. Սինկրոսէ և կայս. բժշկական վարժարանի բրոֆէսէօր Տօքթ. Ճէլլանէ։

ԲՈԼՈՐ ՆՈՊԱՐԱԳԱՀԱՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԲՈՕՒԼԷՐԱԹՈՒԼԻ ԴՈՒԼ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

Միակ ներկայացուցիչ Թուրիոյ եւ Պուլկարիոյ համար

ՌԱՖԱԷՕԱՆՆՈՒ, ԲՕԼԱՍԻ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պաղատ խան, թիւ 7, Կ. Պոլիս

ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ 50—15

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1320 Սեպտեմբեր 20 բուսակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նապլը խան, Հէպպէն փողոց, թիւ 14, Բօօրբաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, մանաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Մ. Ի. Սատօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ Գարու թիւ 10.
Պոլիս, Ապտի պէյ և Ընկ. Վէզնէճիլէր փողոց.
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գարու Իպմիր փողոց.
Գալաթիա, Ալիբանդր Անտրասախտրա չուկայի հրապարակ.
Գալաթիա, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատտէսի.
Պէօյլիքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի.
Բերա, Մանաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռասի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, թիւ 137.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Մեծ Կղզի, Բէսուլ էֆ.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անէլլիոէս, կայարանի հրապարակ.
Սան Սթէֆանօ, Բէյլէճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երեւեկութիւն կառախումբերու 1908 սեպտեմբեր 14 (Ն. Տ.) երկուշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԴՈՆԻԱ

ԵՐԹ Գնաց. 223 Գալան Ա.		ԳԱՐՁ Կարգ. 224 Խառն Իրկ.
Ժ. Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	Ժ. Վ.
12 —	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմն. 3 —
12 42	» Կէօքճէ Քէսրք	մկն. 2 20
1 39	» Սապանճա Բունար	» 1 38
2 33	» Սլաուտա	» 12 42
3 14	» Զէքիւրլէր	» 11 53
4 11	» Տէօյիր	» 11 05
4 40	» Իհսանիյէ	» 10 20
5 04	» Համամ	» 9 53
5 14	» Կաղլիկէօլ համամ	» 9 44
5 41	ժմն. Աֆ. Գարա Հիսար	մկն. 9 13
6 01	մկն. Աֆ. Գարա Հիսար	ժմն. 8 53
6 41	» Պէօյիւք Զօպանլար	» 8 20
7 36	» Զայ	» 7 33
8 21	» Իսնագլու	» 6 40
8 45	» Եասիսան	» 6 15
9 16	» Աղ շէհիր	» 5 53
9 48	» Ազարի քէօյ	» 5 13
10 30	» Զավուշլը քէօյ	» 4 35
11 08	» Իլգին	» 4 03
11 55	» Գարան-Խանը	» 3 09
12 50	» Սէրայ-Ինի	» 2 27
1 22	» Մէյսան	» 1 47
2 22	» Բունար-Պաշը	» 12 42
3 —	ժմն. Գոնիա	մկն. 12 —
Իրիկ.		Առաւ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԷՆԻԿԻՐԻ

ԵՐԹ Կարգ. 122 Խառն Ա.		ԳԱՐՁ Կարգ. 121 Խառն Իրկ.
Ժ. Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	Ժ. Վ.
1 —	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմն. 11 —
1 44	» Աք Բունար	մկն. 10 18
2 24	» Ալբիւ Քէօյ	» 9 46
3 4	» Պէյլիք Ախուր	» 8 58
4 9	» Սարիքէօյ	» 8 1
4 58	» Պիլէր	» 7 4
5 35	» Սասիլէր	» 6 27
6 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	» 6 —
7 3	» Բօլաթլի	» 5 16
8 21	» Մալի Քէօյ	» 3 49
9 15	» Սէնճան Քէօյ	» 2 47
10 —	ժմն. Էնիկիրիւ	մկն. 2 —
Իրիկ.		Առաւ.

ՀԱՄԻՏԻԷ - ԱՏԱԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ		ԳԱՐՁ Կարգ. 424 Խառն Իրկ.	Կարգ. 421 Խառն Առ.
	ԿԱՑԱՐԱՆ	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
7 15	մկն. Համիտիէ	ժմն.	5 03
7 33	ժմն. Ատա-Բազար	մկն.	4 45

ԱԼԱՇԵՀԻՐ - ՔԷՕՓԱՀԻՍԱՐ

ԵՐԹ	Կարգ. 322 Խառ. Առ.	324 Խառ. Իրկ.
Կայարան	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Ալաշեհիր մկն.	2 35	12 45
Քէօփահիսար ժմն.	2 55	1 05
ԴԱՐՁ	Կարգ. 321 Խառ. Առ.	323 Խառ. Իրկ.
Կայարան	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քէօփահիսար մկն.	2 —	12 05
Ալաշեհիր ժմն.	1 40	11 45

ՀԱՑՏԱՐ ՓԱՇԱ — ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ

ԵՐԹ Կարգ. Թ. 44 Խառ. Ժ. Վ.	Թ. 46 Խառ. Ժ. Վ.		ԿԱՑԱՐԱՆ		Կարգ. Թ. 41 Խառ. Ժ. Վ.	Թ. 43 Խառ. Ժ. Վ.
առ. 12 32	իր. 7 45	մկն.	Քարաքէօյ Կամաւրլի	ժմն.	4 44 առ.	11 55 իր.
12 52	8 05	ժմն.	Հայտար Փաշա	մկն.	4 24	11 15
1 22	8 15	մկն.	» »	ժմն.	4 12	10 54
2 37	9 29	ժմն.	Բէնթիք	մկն.	2 58	9 50
2 45	9 40	մկն.	»	ժմն.	2 44	9 39
3 06	10 01	»	Թուզլա	մկն.	2 24	9 17
3 28	10 24	»	Կէյզզէ	»	2 02	8 55
3 05	10 48	»	Տիլ Իսքէլէսի	»	1 33	8 26
4 —	10 58	»	Թավշանճիլ	»	1 19	8 16
4 16	11 17	»	Հէրէքէ	»	1 08	8 06
4 37	11 39	»	Եարբաճա	»	12 41	7 42
4 49	11 51	»	Թիւթիւն Զիֆճիլիք	»	12 29	7 30
4 59	12 02	»	Տէրինճէ	»	12 18	7 21
5 13	12 18	ժմն.	Իզմիտ	մկն.	12 —	7 06
5 38		մկն.	»	ժմն.		6 41
6 11		»	Պէօյիւք Տէրէկէնա	մկն.		6 10
6 39		»	Սապանճա	»		5 41
7 03		»	Համիտիէ	»		5 25
7 44		»	Կէյվէ	»		4 32
8 04		»	Աք Հիսար	»		4 10
8 33		»	Մէքէճէ	»		3 45
8 57		»	Լէֆքէ	»		3 13
9 32		»	Վէզիր Խան	»		2 38
10 12		ժմն.	Գիլէճիկ	մկն.		2 02
10 24		մկն.	»	ժմն.		1 50
11 32		»	Քարաքէօյ	մկն.		1 —
12 13		»	Գօզլիւք	»		12 24
12 59		»	Ին Լօնիւ	»		11 48
1 29		»	Զուլքուր Հիսար	»		11 16
իր. 2 07		ժմն.	Էսկի Շէհիր	»		10 40 առ.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպան	1069	Տիսա	4311	Հիսարլը	1551	Մարթլը	3709
Ալեքթ	3807	Տամիս	938	Հիսոսա	3730	Մէքսան	3557
Անէլլ	1541	Տաւրս	2328	Հարանթիս	1600	Մէլլ	1057
Աթիսաք	2277	Տրանզ	1718	Հանտպէրգ	595	Մանդէվիլլ	
Գասան	1822	Տիեսմ	504	Իսպէ	2354	Մուրիլլ	3419
Գարամիս	1264	Էրզա	3408	Իսաուս	5540	Նէգր	1933
Գրիֆֆալ	4481	Էլտանսաս	1520	Ջիլանս	1080	Ռանդ	4100
Գէլլր	1371	Էրզաք	1841	Գիլէս	1053	Նէթարլիս	4036
Դալիքան	1837	Ֆիսս	954	Գարբիս	2307	Օրլանս	1535
Դարէս	1244	Ֆիլիսան	1823	Գոնիս	1700	Հարլեմ	1657
Դաղս	1094	Ֆլամինգ	749	Լէս	1053	Տոլ	510
Զիրանս	2729	Ֆարանիրաք	1582	Լլանիս	2272	Փիլս	3329
Սուէթ	1831	Կուլիէ	3060	Լիվրանս	1643	Քրիսալս	1552
Գալարաս	1235	Կիլանս	1143	Լարէնս	3191	Բալլ	1818
Գանիս	2905	Կօզա	1017	Մարս	724	Բանէս	1789
Գարս	896	Կրանս	1685	Մարէնիս	1973	Տարան	126

Ընդհանուր գծանուագով Հալի հոս հասած են.

Քոյեսիզօ չգնացուց, հասարակ Պրանթըն։

Ընդհանուր գծանուագով Հալէն հոս կը ապասին

Թոմիս չգնացուց, Նաւարկեա Ֆարն, Նոյ. 1ին. Բէլսթինէ և Օտեսա։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼԼ ԷՆԴ ԹՐԷՅԴՍ

Թիւ 22—24, Բիւլիւք Միւէթ խան, Գալաթիա 10 50—5

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ԱՂՋԿԱՆՑ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Դիւերոֆիկ եւ ցերեկեայ, 12 տարուան կատարեալ ընթացքով, 3 տարի մանկապարտէզ (երկսեռ), Տարրական Դասընթացք (երկսեռ), Միջին Դասընթացք (միայն աղջկանց), Բարձրագոյն եւ Երկրորդական 5 տարուան ընթացքով (միայն աղջկանց)։

Բարեմիտ պրպտեցի և գուռառաջի ազգասէր ծնողաց առաջարկին վրայ, բացինք Սկիւտար-Իճատիէի կեդրոնին մէջ մեր աղջկանց Բարձրագոյն-Երկրորդական վարժարանը, օգաւուն, բարձրադիր ընդարձակ շէնքի մը մէջ, ուր ազգային և ընտանեկան ընտիր դաստիարակութիւն մը պիտի տրուի, ձեռնտա և պարկեշտ հայուհեաստազգի ծանօթ ուսուցչաց ձեռքը։ Բաց ի կրօնական և բարոյական ուսուցումէ և մայրենի լեզուէ, խնամով պիտի աւանդուին Թուրքերէն, Ֆրանսերէն և անգլիերէն լեզուները բոլորովին նոր և մեթոդավարժական գրութեամբ, ինչպէս նաեւ ուսողական, քնագիտական և քիմիական, աշխարհագրական և պատմական ճիւղերը, գեղարուեստական, ձեռարուեստի դասերը, ծոյլական և գործնական երաժշտութիւնը՝ բաղձացուած եղանակաւ։

Վարժարանը կը բացուի 1 սեպտ.ին և դասախօսութիւնները կը սկսին նոյն ամսոյ 8ին Բ. օր։

Կը հրաւիրուին պատ. ծնողք և պարապանք մինչեւ 8 սեպտ. դիմել արձանագրութեան համար Տնօրէնութեանս, որ ամէն օր մինչեւ կէսօր կը գտնուի իր բնակարանը, Սկիւտար Իճատիէ, Գայսէրլիօղլու փողոց թիւ 13։ Պայմանագիրը գիրամատչելի։ Հինգ աշակերտով դասարանները պիտի բացուին։ Զատնաս օրիորդներ մասնաւոր ճիւղերու կրնան հետեւիլ։

Հիմնադիր-Տնօրէն

10—10 ՊՕՏԵՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԱՌԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ Հոկտեմբեր

Դ. 8/21 Իէպատէ, Սիրաչ, Սամսուն, Օրաս, Կիբրոսա, Տրապիզոն, Բիւղէ և Պոթամ կէս օրին առաջ ժամը 10ին։

Դ. 8/21 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։

Ե. 9/22 Իզմիր, Պիլէճիկ և Սգէնտրիա. ժամը 10ին։

Ե. 9/22 Օտեսա. ժամը 4ին։

Ուր. 10/23 Սեվաստօպոլ. ժամը 10ին։

Շբ. 11/24 Օտեսա. ժամը 10ին։

Շբ. 11/24 Տարասանդ, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Գէբրուճ, Հայֆա, Եաֆա, Բոս. Սաֆա և Աղէքսանդրիա. ժամ 4

50—22

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԱՌԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՖԷ ՍՐԼԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Հոկտ. 11ին, Ֆրիժի, Սեւ Ծովէն
Հոկտ. 13ին, Իսքէնտի, Մարսիլիայէն
Հոկտ. 23ին, Ժօնի, Սեւ Ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Հոկտ. 12ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա
Հոկտ. 14ին, Իսքէնտի, Սեւ Ծով
Հոկտ. 23ին, Ժօնի, Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիրի համարով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփխանէ, քարափին վրայ։

15 50—20 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԱՌԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող օդագնացներ

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեղի	Նայոգարիա
Միլնիս	Էմիլսիս
Բարիսիս	Գուզիրիս
Թէյպր	Մօտրիս
Նարպօն	Տայլի
Նավարին	Տարոս
	Թիպս

Առաջին դարձի չգնացուցը չատ հանդիսաւոր եղաւ, նաեւ մէկ անգամ ընդարձակ ունկնդիրներ ունեցաւ, էլեկտրական թեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեղաւորեալ ունին։

Երկրորդ դարձի չգնացուցին ալ սանմանական թուով ճամբորդներ կ'ունենայ ոչ ոչ ունենալ չունին։

Գնալ Լիվերպուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մասը կանչելու համար՝ իրենց հրամանները ուղղեն չգնացուցին ժամանումէն 24